

Извештај о раду Управе за спречавање прања новца за период од 1.1.2020. до 31.12.2020. године

У Београду, 26. марта 2021. године
Управа за спречавање прања новца
Ресавска 24, 11000 Београд

САДРЖАЈ

САДРЖАЈ.....	2
УНАПРЕЂЕЊЕ СИСТЕМА ЗА СПРЕЧАВАЊЕ ПРАЊА НОВЦА И ФИНАНСИРАЊА ТЕРОРИЗМА НА СТРАТЕШКОМ НИВОУ.....	4
Стратегија за борбу против прања новца и финансирања тероризма	4
Прекограничне претње.....	5
Анализе.....	6
Унапређење знања.....	6
Софтверска апликација за прање предмета прања новца и предмета финансирања тероризма.....	7
Едукације.....	7
ГРУПА ЗА ПРАВНЕ ПОСЛОВЕ И УСКЛАЂИВАЊЕ ПРОПИСА СА МЕЂУНАРОДНИМ СТАНДАРДИМА.....	8
РАЗВОЈ СИСТЕМА НА ЗАКОНОДАВНОМ НИВОУ.....	8
Закон о спречавању прања новца и финансирања тероризма	8
Закон о ограничавању располагања имовином у циљу спречавања тероризма	9
АКТИВНОСТИ У БОРБИ ПРОТИВ ФИНАНСИРАЊА ТЕРОРИЗМА И ШИРЕЊА ОРУЖЈА ЗА МАСОВНО УНИШТЕЊЕ.....	9
Циљане финансијске санкције - претраживач означених лица.....	9
Поступак за означавање лица и ограничавање располагања имовином	10
Едукације.....	10
АКТИВНОСТИ У ПРОЦЕСУ ПРЕГОВОРА СА ЕВРОПСКОМ УНИЈОМ.....	11
Преговарачко поглавље 4 – слободно кретање капитала	11
Преговарачко поглавље 24 - правда, слобода и безбедност	12
Преговарачко поглавље 31 – Спољна, безбедносна и одбрамбена политика.....	12
МЕЂУНАРОДНА САРАДЊА	14
Студијске посете.....	14
Споразуми са страним ФОС.....	14
Активности у Егмонт групи	14
Активности у Комитету Манивал.....	14
Активности у вези са Варшавском конвенцијом.....	15
Остала међународна сарадња	15
Координација обука и актуелни пројекти	16
УСАГЛАШАВАЊЕ ПОРЕСКИХ ПРОПИСА НА МЕЂУНАРОДНОМ НИВОУ И ПРИМЕНА ФАТКА ПРОПИСА	17
СЕКТОР ЗА АНАЛИТИКУ И СПРЕЧАВАЊЕ ФИНАНСИРАЊА ТЕРОРИЗМА.....	17
ОДСЕК ЗА САРАДЊУ СА ДРУГИМ ДРЖАВНИМ ОРГАНИМА	18
Тужилаштва.....	18
Министарство унутрашњих послова	19
Безбедносно-информативна агенција.....	19
Пореска управа	19

Агенција за борбу против корупције	19
Народна банка Србије	20
Управа Царина	20
Сарадња са партнерским службама из иностранства.....	20
ОДСЕК ЗА АНАЛИЗУ СУМЊИВИХ ТРАНСАКЦИЈА	21
ЕФЕКТИВНОСТ СИСТЕМА БОРБЕ ПРОТИВ ПРАЊА НОВЦА	22
СТРАТЕШКЕ АНАЛИЗЕ СЕКТОРА ЗА АНАЛИТИКУ И СПРЕЧАВАЊЕ ФИНАНСИРАЊА ТЕРОРИЗМА	22
УОЧЕНЕ ТИПОЛОГИЈЕ СУМЊЕ У ПРАЊЕ НОВЦА	23
УОЧЕНИ ТРЕНДОВИ И ИЗАЗОВИ У БОРБИ ПРОТИВ ПРАЊА НОВЦА.....	28
ГРУПА ЗА СПРЕЧАВАЊЕ ФИНАНСИРАЊА ТЕРОРИЗМА	32
НАДЗОР НАД ПРИМЕНОМ ЗАКОНА КОД РАЧУНОВОЋА И ФАКТОРИНГ ДРУШТАВА	33
СУДСКЕ ОДЛУКЕ	37
ЉУДСКИ РЕСУРСИ И ОБУКА.....	37
РАЗВОЈ ИНФОРМАЦИОНИХ ТЕХНОЛОГИЈА.....	41
ОДСЕК ЗА МАТЕРИЈАЛНО-ФИНАНСИЈСКЕ И ОПШТЕ ПОСЛОВЕ	42
ИЗАЗОВИ И ПРЕПРЕКЕ У ОСТВАРИВАЊУ ПЛАНОВА	44

УНАПРЕЂЕЊЕ СИСТЕМА ЗА СПРЕЧАВАЊЕ ПРАЊА НОВЦА И ФИНАНСИРАЊА ТЕРОРИЗМА НА СТРАТЕШКОМ НИВОУ

Стратегија за борбу против прања новца и финансирања тероризма

С обзиром на резултате Националне процене ризика од прања новца и Националне процене ризика од финансирања тероризма и препоруке Комитета Савета Европе Манивал из 2016. године, Координационо тело за спречавање прања новца и финансирања тероризма (у даљем тексту: Координационо тело) је 1. октобра 2019. године донело одлуку да се донесе нова, трећа по реду, национална стратегија за борбу против прања новца и финансирања тероризма. Министар финансија је у својству председника Координационог тела дана 2. децембра 2019. године донео Решење о образовању Стручног тима за израду нацрта Националне стратегије за борбу против прања новца и финансирања тероризма за период 2020.-2024.године (у даљем тексту: Стратегије). Чланови Координационог тела припремили су полазни радни текст предлога Стратегије.

Стручним тимом је руководио в.д. директора Управе за спречавање прања новца, а у његовом раду је учествовало још укупно 42 члана из 23 релевантна државна органа и институција. Ово је трећа по реду национална стратегија за борбу против прања новца и финансирања тероризма коју је од 2008. године донела Влада Републике Србије. Она се надовезује на претходне две националне стратегије и има за циљ да разради систем за борбу против прања новца и финансирања тероризма Републици Србији ради успешног суочавања са ризицима утврђеним 2018. године у националној процени ризика од прања новца и финансирања тероризма и ради предузимања мера у систему које ће бити у складу са стандардима ФАТФ и које ће успешно допринети постављеним циљевима у борби против прања новца и финансирања тероризма.

Полазећи од општег и посебних циљева и непосредних исхода глобалног система формулисан је следећи општи циљ нове Стратегије (2020-2024): „У потпуности заштитити привреду и финансијски систем државе од опасности које узрокују прање новца и финансирање тероризма и ширење оружја за масовно уништење, чиме се кроз активну сарадњу јавног и приватног сектора и приступ заснован на анализи и процени ризика јачају систем и интегритет институција финансијског и нефинансијског сектора и доприноси безбедности, сигурности и владавини права.“

У формулисању општег циља, у овом стратешком циклусу наглашава се значај активне сарадње јавног и приватног сектора и начела владавине права у остваривању стратешких циљева.

Разрађујући наведени општи циљ, издвојена су следећа четири посебна циља:

1. Смањивати ризике од прања новца, финансирања тероризма и ширења оружја за масовно уништење кроз континуирано унапређење стратешког, законодавног и институционалног оквира, координацију и сарадњу свих учесника у систему борбе против прања новца и финансирања тероризма и међународну сарадњу;
2. Спречити уношење у финансијски и нефинансијски систем имовине за коју се сумња да је стечена кривичним делом, која је намењена финансирању тероризма или ширењу оружја за масовно уништење, односно унапредити откривање такве имовине уколико је већ у систему;
3. Ефикасно и делотворно кажњавати извршиоце кривичног дела прања новца и одузимати незаконито стечену имовину;
4. Уочавати и отклањати претње од финансирања тероризма и кажњавати извршиоце кривичног дела финансирања тероризма.

Ради постизања стратешких циљева, Стратегија предвиђа 108 активности које су подељене у 14 мера.

У складу са Одлуком о образовању Координационог тела, Координационо тело је задужено за праћење спровођења Стратегије и извештавање Владе РС о њеном спровођењу. Стручни тим који су чинили 42 члана из 23 институције, подељени у 4 подгрупе, одржао је две радионице за израду стратегије: 28-29. новембра 2019. и 16-17. децембра 2019. Од 27. децембра до 16. јануара 2020. одржана је јавна расправа. Стручни тим је имао подршку Пројекта подршке ЕУ спречавању прања новца у Србији (ИПА 2015) у оквиру кога је ангажован страни експерт.

Стратегија за борбу против прања новца и финансирања тероризма за период 2020.-2024. године усвојена је на седници Владе 14. фебруара 2020. године и објављена у „Службеном гласнику РС“ број 14/20. Циљеви Стратегије разрађени су кроз мере и активности садржане у Акционом плану за спровођење Стратегије за борбу против прања новца и финансирања тероризма за период 2020-2024. године (2020-2022) који чини њен саставни део.

Акциони план за спровођење Стратегије (2020-2024) уз Стратегију предвиђа активности које се односе на умањење ризика од предикатних кривичних дела, преиспитивање прекограничних претњи, преиспитивање ризика сектора, као и редовне едукације и сарадњу како би се ризици умањили. Стратегија се посебно бави појавама које су препознате као високоризичне, као и високоризичним секторима.

Прекограничне претње

Листа земаља означених одређеним степеном претње од прања новца саставни је део Процене ризика од прања новца, која је усвојена на Влади 31. маја 2018. године. Обавеза сваке државе, у складу са методологијом ФАТФ и препоруком број 1 ФАТФ јесте да држава редовно прати и преиспитује ризике од прања новца и финансирања тероризма, како би на адекватан начин одговорила на њих, тј. спровела активности и мере да ризике отклони, а ако не може да их отклони онда да их на одређени начин умањи.

Координационо тело, донело је 13. јуна 2019. године решење о образовању Стручног тима за успостављање механизма размене информација у вези са листом идентификованих земаља. Овај стручни тим чине представници Републичког јавног тужилаштва, Управе за спречавање прања новца (у даљем тексту: Управа), Безбедносно-информативне агенције, Тужилаштва за организовани криминал, Пореске полиције, Министарства унутрашњих послова, Народне банке Србије, Комисије за хартије од вредности и Управе царина. Председник Координационог тела за спречавање прања новца и финансирања тероризма, донео је 13. јуна 2019. године решење о образовању Стручног тима за успостављање механизма размене информација у вези са листом идентификованих земаља. У стручни тим именовани су представници Републичког јавног тужилаштва, Управе за спречавање прања новца, Безбедносно-информативне агенције, Тужилаштва за организовани криминал, Пореске полиције, Управе царина, Министарства унутрашњих послова, Народне банке Србије и Комисије за хартије од вредности.

Стручни тим је анализирао и унапредио критеријуме за процену прекограничних претњи из методологије Светске банке и дефинисао и додатне критеријуме за процену прекограничних претњи. Израђена је методологија за утврђивање земаља означених одређеним степеном претње. Након израде методологије унапређене новим критеријумима Стручни тим је израдио и нову Анализу прекограничних претњи, а након завршене процене ризика ради преиспитивања ризика и ажурног праћења промена у предметима прања новца са међунаордним елементом. На овај начин ажурирани су и преиспитани ризици о прекограничним претњама утврђени за период од 2013. године до 2017. године.

Листа земаља достављена је Републичком јавном тужилаштву, Министарству унутрашњих послова – Управи криминалистичке полиције, Безбедносно информативној агенцији, Канцеларији савета за националну безбедност, Управи царина и Пореској управи – Сектору пореске полиције, као и надзорним органима по Закону о спречавању прања новца и финансирања тероризма (Службени гласник РС, бр. 113/2017, 91/2019 и 153/2020) у фебруару 2020. године.

Анализе

У току 2020. године израђени су и стратешки извештаји од значаја за препознате ризике прања новца и финансирања тероризма од стране домаћих и међународних експерата, уз подршку Пројекта ИПА 2015 са знацима шта могу бити црвене заставице и које процедуре су од значаја како би се унапредио систем, како за нове обвезнике, тако и у циљу ублажавања препознатих ризика:

1. Manual on Recommended actions for supervisors in process of detecting SARs
2. Analysis of proliferation financing in the EU and regional countries with recommendations
3. AML CFT Overview of provisions and legal solutions for postal operators

Унапређење знања

У циљу подизања свести Управа је на својој интернет презентацији објавила низ преведених докумената ФАТФ и Манивала, које доприносе унапређењу знања.

Преведени материјали обухватају типологије организованог криминала, прање новца и финансирање тероризма путем коцкања на интернету; смернице за рачуновође; скривање стварног власника; спречавање ширења оружја за масовно уништење; борба против прања новца и финансирања тероризма за судије и тужиоце, професионално прање новца, статистичко извештавање и сл. Превод ових текстова финансиран је у оквиру Пројекта (ИПА 2015) „Унапређење квалитета и ефикасности извештавања о сумњивим трансакцијама и кључних функција Управе за спречавање прања новца“, који финансира Европска унија. Корисник пројекта је било Министарство финансија – Управа за спречавање прања новца, а пројекат је спровео конзорцијум који је предводио КПМГ.

Нека од преведених докумената су:

- *AML-CFT Judges Prosecutors*
- *COE Online Gambling*
- *RBA Accounting Profession*
- *Guidance Countering Proliferation Financing*
- *FATF Egmont Concealment Beneficial Ownership*
- *COE Typologies Report*
- *AML-CFT-related-data-and-statistics*
- *RBA Securities Sector*
- *Professional Money Laundering*
- *Virtual Assets Red Flag Indicators of Money Laundering and Terrorist Financing*

На овај начин омогућено је да се порука пренесе најширем кругу лица, а како би се унапредила информисаност и омогућило да што више лица буде упознато са извршеним активностима.

Смернице за утврђивање стварног власника странке и смернице за евидентирање стварног власника регистрованог субјекта у централну евиденцију

Смернице за утврђивање стварног власника странке и Смернице за евидентирање стварног власника регистрованог субјекта у Централној евиденцији донете су 8. јануара 2019. године.

Смернице су допуњене 24. фебруара 2020. године, што је допринело јачању јавно приватном партнерству и сарадњи и демонстрирало ефикасност у раду Координационог тела и брзо решавање евентуалних неусклађености у систему.

Софтверска апликација за праћење предмета прања новца и предмета финансирања тероризма

Једна од приоритетних активности из Акционог плана НРА односила се на доношење Смерница за припрему статистичких извештаја. Како би се уједначила пракса и избегле евентуалне неусклађености, у току процене ризика закључено је да је потребно да постоје јединствене смернице које ће представљати упутство за државне институције на који начин да се воде статистички подаци за предмете прања новца и финансирања тероризма, као и за прикупљање података потребних за процену ризика државе од прања новца и финансирања тероризма и анализу ефикасности и делотворности система.

Стране су се сложиле да се, у складу са Смерницама за успостављање јединствене методологије израде извештаја и једнообразног праћења предмета прања новца и предмета финансирања тероризма, а које су усвојене Закључком Владе Републике Србије 05 Број: 021-4479/2019 (у даљем тексту: Смернице), успостави веб апликација са циљем вођења једнообразних евиденција за предмете прања новца и финансирања тероризма, која омогућава праћење кретања предмета прања новца и финансирања тероризма, повећање ефикасности у обављању послова и пружање подршке при прикупљању, размени и чувању података, формирању и вођењу регистра, анализи ризика, анализи података и извештавању.

Предметна веб апликација обухвата одређен број софтверских апликација/модула, од којих ће део бити заједнички за све Стране, док ће одређени број апликација/модула бити коришћен за сваку од Страна појединачно.

Податке о предметима прања новца и финансирање тероризма евидентирају Управа за спречавање прања новца, Министарство унутрашњих послова, Управа царина, Пореска управа, Министарство правде, Дирекција за управљање одузетом имовином, Безбедносно информативна агенцијатако надлежна јавна тужилаштва и надлежни судови.

У току 2020. године одржано је 20 састанака, по питању рада на софтверској апликацији – сет података, имплементација, разјашњења, повезаност података и сл. Решења су имплементирана, обављено је тестирање и очекује се примена софтверске апликације од априла 2021. године, када ће све институције почети унос података.

Осим праћења предмета, апликација омогућава креирање и значајног броја статистичких извештаја, који ће се моћи користити у будућим проценама ризика и праћењу и анализи ефикасности и делотворности система, као што су број иницијатива УСПН тужилаштвима, број иницијатива УСПН које су окончане правоснажном пресудом, откривена имовина и сл.

Едукације

У току 2020. године одржан је низ вебинара којима је присуствовало близу 800 учесника из приватног и јавног сектора, у организацији Управе за спречавање прања новца и уз подршку Пројекта ИПА 2015. На овај начин наставио се рад на активностима које имају за циљ минимизирање ризика од прања новца и финансирања тероризма који су препознати у Републици Србији. Уз учешће међународног експерта, одржане су обуке које су за тему имале професионално прање новца, самостално прање новца, финансијске истраге, одговорност правних лица, крипто валуте и дигиталне доказе за представнике превентивног и репресивног дела система. Одржан је и низ инфосесија за обвезнике које су за тему имале препознавање и откривање сумњивих активности, индикаторе за препознавање сумње и студије случаја, такође уз учешће међународних експерата.

ГРУПА ЗА ПРАВНЕ ПОСЛОВЕ И УСКЛАЂИВАЊЕ ПРОПИСА СА МЕЂУНАРОДНИМ СТАНДАРДИМА РАЗВОЈ СИСТЕМА НА ЗАКОНОДАВНОМ НИВОУ

Закон о спречавању прања новца и финансирања тероризма

У циљу усклађивања домаћег законодавства са међународним стандардима у области спречавања прања новца и финансирања тероризма - 40 препорука ФАТФ (Financial Action Task Force), препорукама из Извештаја Комитета Манивал као и са Директивом (ЕУ) 2015/849 Европског парламента и Савета од 20. маја 2015. године о спречавању коришћења финансијског система у сврхе прања новца или финансирања тероризма, изменама Уредбе (ЕУ) број 648/2012 Европског парламента и Савета, и престанку важења Директиве 2005/60/ЕЗ Европског парламента и Савета и Директиве Комисије 2006/70/ЕЗ - Четврта директива, донет је Закон о спречавању прања новца и финансирања тероризма 14. децембра 2017. године („Службени гласнику РС“, број 113/2017) који се примењује од 01. априла 2018. године.

Након измена и допуна Закона о спречавању прања новца и финансирања тероризма усвојених у децембру 2019. године, уследиле су измене и допуне овог закона и у децембру 2020. године које су објављене у „Службеном гласнику РС“, број 153/20 дана 21.12.2020. године.

Основни разлози за доношење наведених измена и допуна у децембру 2020. године су:

- Усклађивање са међународним стандардима у области дигиталне имовине и пружаоцима услуга у вези са дигиталном имовином који су дефинисани ФАТФ (Financial Action Task Force) препорукама (Препорука 15), Петом Директивом (ЕУ) 2018/843 Европског парламента и Савета Европе од 30. маја 2018. године, као и Законом о дигиталној имовини који на свеобухватан и детаљан начин уређује издавање и трговање дигиталном имовином, услуге које се у вези с том имовином могу пружати, као и привредна друштва која могу пружати те услуге.

Циљеви који су постигнути изменама и допунама Закона су:

- Унапређивање система за спречавање прања новца и финансирања тероризма у делу који се односи на дигиталну имовину и обезбеђивање ефикасног надзора над применом овог закона од стране лица која пружају услуге повезане с дигиталном имовином, као и увођење ефикасног система административних мера и казни које ће моћи да изричу надзорни органи (Комисија за хартије од вредности и Народна банка Србије).

Кључне измене и допуне Закона су следеће:

- Увођење нових обвезника примене Закона - пружаоци услуга повезаних са дигиталном имовином;
- Регулисање обавеза пружаоца услуга повезаних са дигиталном имовином - Обезбеђивање неопходних података о свим лицима који учествују у трансакцијама са дигиталном имовином, чиме се утиче на то да власништво над дигиталном имовином и њено коришћење не сме бити анонимно;
- Надзор над применом овог закона од стране лица која пружају услуге повезане с дигиталном имовином врше Народна банка Србије и Комисија за хартије од вредности;
- Поступак видео-идентификације - Давање могућности надзорним органима из члана 104. овог закона да ближе уреде и друге начине и услове утврђивања и провере идентитета странке која је физичко лице, законског заступника странке када је странка физичко или правно лице, као и кад је странка предузетник коришћењем средстава електронске комуникације и без обавезног физичког присуства лица чија се идентификација врши код обвезника над којима врше надзор у складу са овим законом.

Током 2020. године министар финансија донео је и подзаконска акта на основу измена и допуна Закона из 2019. године и то Правилник о методологији за извршавање послова у складу са Законом о спречавању прања новца и финансирања тероризма („Службени гласник РС“, бр. 80/20) и Правилник о стручном испиту за издавање лиценце за обављање послова овлашћеног лица („Службени гласник РС“, број 104/20).

Закон о ограничавању располагања имовином у циљу спречавања тероризма

Закон о ограничавању располагања имовином у циљу спречавања тероризма („Службени гласник РС“, број 29/15) је донет дана 20. марта 2015. године. Основни циљ доношења овог закона је унапређење борбе против тероризма установљавањем система превентивних и репресивних мера против финансирања тероризма као претходне неопходне фазе у вршењу терористичких аката. Наиме, Савет безбедности Уједињених нација (у даљем тексту: СБ УН) је донео низ резолуција којима се прописује примена репресивних мера против терориста, терористичких организација и њихових финансијера и лица која се доводе у везу са ширењем оружја за масовно уништење. Једна од мера односи се на спречавање коришћења имовине и средстава терориста и њихових финансијера и државе су у обавези да донесу прописе којима се регулише ограничавање располагања имовином и средствима који се налазе на територији тих држава.

Доношењем овог закона се испуњавају одредбе Главе VII Повеље Уједињених нација, која прописује да су државе чланице УН у обавези да предузимају мере на спровођењу резолуција које у оквиру својих овлашћења доноси СБ УН. Резолуције којима се прописују мере за спречавање финансирања тероризма и тероризма уопште су: Резолуција 1267 из 1999. године која садржи листу лица означених од стране СБ УН према којима се примењују наведене мере (као и пратеће резолуције 1988, 1989 и 2253), Резолуција 1373 из 2001. године која предвиђа означавање лица на предлог националних држава и јурисдикција. Закон је усаглашен са препорукама ФАТФ које су у фебруару 2012. године измењене и допуњене, а његове одредбе су усклађене са Препоруком број 6.

Комитет Манивал Савета Европе је у свом извештају из априла 2016. године издао препоруке за отклањање мањкавости овог закона, пре свега у циљу примене циљаних финансијских санкција без одлагања. Наиме, поступак означавања лица од стране Владе, а на предлог Министарства спољних послова се показао као веома спор и у супротности са начелом хитности које је по међународним стандардима у овој области потребно имплементирати.

Како би се ускладила са Препоруком ФАТФ број 7, а која се тиче циљаних финансијских санкција које се односе на финансирање ширења оружја за масовно уништење, Народна скупштина Републике Србије је 25. маја 2018. године донела Закон о допунама Закона о ограничавању располагања имовином у циљу спречавања тероризма („Службени гласник РС“ број. 41/2018 од 31.05.2018. године) који се примењује од 8. јуна 2018. године.

АКТИВНОСТИ У БОРБИ ПРОТИВ ФИНАНСИРАЊА ТЕРОРИЗМА И ШИРЕЊА ОРУЖЈА ЗА МАСОВНО УНИШТЕЊЕ

Циљане финансијске санкције - претраживач означених лица

Управа за спречавање прања новца је у сарадњи са Институтом „Михајло Пупин – Рачунарски системи“, развила претраживач који се односи на листе лица према којима се примењују санкције Уједињених нација,

тј. на „означена лица“. Претраживач омогућава свим заинтересованим домаћим физичким и правним лицима да брзо и једноставно провере да ли имају контакте, односно пословну сарадњу са поменутом категоријом лица, у циљу благовремене примене мера и радњи прописаних Законом о ограничавању располагања имовином у циљу спречавања тероризма и ширења оружја за масовно уништење („Службени гласник РС“, бр. 29/15, 113/17 и 41/18).

Развијањем наведеног информатичког софтвера омогућено је директно претраживање листа означених лица Савета безбедности УН које се односе на Резолуцију 1267 (1999), 1989 (2011) и 2253 (2015) у вези са ИСИЛ-ом, Ал-Каидом и повезаним физичким лицима, групама лица, привредним и другим субјектима, Резолуцију 1718 (2006) и резолуцијама наследницама у вези са ДНР Корејом, као и Резолуцију 1988 (2011) у вези са Талибанима и повезаним физичким лицима, групама лица, привредним и другим субјектима. Поред означених лица Савета безбедности УН, претраживач омогућује и претраживање домаће листе лица означених Решењем Владе Републике Србије о стављању на листу означених лица које се налази на веб страници Управе <http://www.apml.gov.rs/liste-oznacениh-lica-i-pretrazivac>

Претраживач је доступан на веб презентацији Управе и могу му приступити сва заинтересована лица <http://www.unsearch.apml.gov.rs/>

Поступак за означавање лица и ограничавање располагања имовином

Дана 20. децембра 2018. године, решењем Владе Републике Србије бр. 337-12096/2018-1 стављено је седам лица на листу означених лица, а дана 21. децембра 2018. године Министар финансија је донео решења о ограничавању располагања имовином за пет лица, с обзиром да је за два лица утврђено да не поседују имовину.

Након што је правно лице утврдило да има посла са означеним лицем и о томе обавестило Управу, дана 26. фебруара 2019. године и дана 21. марта 2019. године, Министар финансија је донео решење о ограничавању располагања имовином означеном лицу.

Министар финансија је и у јулу 2020. године, на основу извештаја сачињеног од стране Управе донео решења о ограничавању располагања имовином означеним лицима.

Едукације

Група за правне послове и усклађивање прописа са међународним стандардима УСПН, у сарадњи са Удружењем банака Србије и Привредном комором Србије, а оквиру пројекта „ЕУ подршка спречавању прања новца у Србији“ који финансира Европска унија је у току 2020. године спровела низ едукација обвезницима ЗСПНФТ.

Теме едукација су биле: Презентација измена и допуна ЗСПНФТ и обавезе које су исте донеле и Обавезе из Закона о ограничавању располагања имовином у циљу спречавања тероризма и ширења оружја за масовно уништење.

Едукација је спроведена следећим обвезницима:

- 24.01.2020. банкама;
- 24.02.2020. друштвима за управљање инвестиционим фондовима, друштвима за управљање добровољним пензијским фондовима и брокерско дилерским друштвима;
- 25.02.2020. даваоцима финансијског лизинга, институцијама електронског новца, платним институцијама и факторинг друштвима;
- 26.02.2020. друштвима за осигурање;
- 09.12.2020. приређивачима игара на срећу;

-
- 16.12.2020. агентима за промет и закуп непокретности;
  - 18.12.2020. ревизорима и рачуновођама;
  - 23.12.2020. лицима која се баве поштанским саобраћајем;
  - 24.12.2020. мењачима.

АКТИВНОСТИ У ПРОЦЕСУ ПРЕГОВОРА СА ЕВРОПСКОМ УНИЈОМ

Преговарачко поглавље 4 – слободно кретање капитала

Слобода кретања капитала је једна од четири слободе на којима је засновано функционисање унутрашњег тржишта ЕУ. Спречавање прања новца и финансирања тероризма једна је од тема овог преговарачког поглавља, уз усклађивање прописа у области кретања капитала и текућих плаћања. Координатор преговарачке групе је Министарство финансија.

У области слободног кретања капитала, државе чланице имају обавезу да, уз неке изузетке, уклоне сва ограничења кретања капитала и у оквиру Европске уније и између земаља чланица и осталих земаља. Текућа плаћања се односе на текуће послове, односно послове закључене између резидената и нерезидената, који у основи немају за циљ пренос капитала. Дефинисана су правила која се односе на услуге националних и прекограничних плаћања у ЕУ. Циљ је да прекогранична плаћања постану једноставна, ефикасна и сигурна држави чланици, уз истовремено унапређење права корисника на коришћење услуга плаћања.

Такође, настоји се да се побољша конкуренција отварањем тржишта плаћања ка новим учесницима, тако да се подстиче повећање ефикасности и смањење трошкова и успоставља неопходна платформа за јединствену зону за плаћање у еврима.

Потпуна либерализација капиталних кретања је предуслов чланства у Европској унији, а омогућује, на пример, отварање рачуна у иностранству, одобравање кредита нерезидентима, уношење и изношење готовог новца без ограничења, једнак третман држављана других држава чланица у погледу стицања права својине на непокретностима, и слично. У остваривању либерализације капиталних кретања постоји значајна опасност од покушаја злоупотребе слободе кретања капитала и слободе пружања финансијских услуга, које су карактеристичне за интегрисани финансијски простор. Могућност злоупотребе и представља разлог због кога су неопходне мере на нивоу Европске уније које су предмет релевантних правних тековина Европске уније. Злоупотреба финансијског система за премештање нелегално стеченог новца, али и новца који је легално стечен а који може бити искоришћен за финансирање тероризма, представља јасан ризик по интегритет, исправно функционисање, репутацију и стабилност финансијског система.

Најбитнији превентивни акт Европске уније у овој области јесте тзв. Четврта директива, тј. Директива (ЕУ) 2015/849 Европског парламента и Савета од 20. маја 2015. године о спречавању коришћења финансијског система у сврхе прања новца или финансирања тероризма, о изменама Уредбе (ЕУ) број 648/2012 Европског парламента и Савета, и престанку важења Директиве 2005/60/ЕЗ Европског парламента и Савета и Директиве Комисије 2006/70/ЕЗ.

У априлу 2018. године Европска комисија објавила је да је усвојена тзв. Пета директива, тј. Директива (ЕУ) 2015/849 Европског парламента и Савета о спречавању коришћења финансијског система у сврхе прања новца или финансирања тероризма, о измени Уредбе (ЕУ) бр. 648/2012 Европског парламента и Савета о стављању изван снаге Директиве 2005/60/ЕУ Европског парламента и Савета и Директиве Комисије 2006/70/ЕУ. Најзначајније новине које доноси Пета директива су:

- повећање овлашћења финансијско-обавјештајних служби у ЕУ и олакшан приступ информацијама, посебно централизованим регистрима информација о банковним рачунима;
- обавеза успостављања регистра стварног власништва како би информације о стварним власницима правних лица и трустова биле транспарентније;
- боље управљање ризиком повезаним са употребом виртуалних валута за финансирање тероризма;
- ограничавање употребе картица са унапред уплаћеним средствима;
- додатне мере и радње за финансијске трансакције са високоризичним земљама;
- обавеза за све државе чланице да успоставе централизоване националне регистре банковних рачуна и рачуна за плаћање.

Изменама и допунама Закона о спречавању прања новца и финансирања тероризма („Службени гласник РС“; бр. 91/19) имплементирани су новине које се у овој области уводе кроз Пету директиву.

Осим Пете директиве, релевантне правне тековине су још и Уредба (ЕЗ) број 1781/2006 Европског парламента и Савета од 15. новембра 2006. године о информацијама о налогодавцу које прате трансфер средстава (*Regulation (EC) No 1781/2006 of the European Parliament and of the Council of 15 November 2006 on information on the payer accompanying transfers of funds*).

На Међувладиној конференцији о приступању Републике Србије Европској унији, земље чланице ЕУ сагласиле су се да је Србија спремна за отварање поглавља 4 који се односи на слободно кретање капитала, те је 10. децембра 2019. године донета одлука о отварању Преговарачког поглавља 4.

Преговарачко поглавље 24 - правда, слобода и безбедност

Један од циљева Европске уније јесте и стварање тзв. простора правде, слободе и безбедности. Иако се обрађује у оквиру преговарачког поглавља 4 о слободном кретању капитала, спречавање прања новца и финансирања тероризма, односно кривични аспект тих питања, обрађује се и у оквиру Преговарачког поглавља 24 – Правда, слобода и безбедност, и то у делу који се тиче борбе против организованог криминала (прање новца) односно борбе против тероризма (финансирање тероризма). Координатор преговарачке групе је Министарство унутрашњих послова.

Осим наведених области, ово поглавље обрађује и области азила, миграција, визне политике, контроле граница и Шенген, и одређене аспекте борбе против трговине људима, борбе против дрога, полицијску сарадњу, правосудну сарадњу у грађанским и кривичним стварима, царинску сарадњу и фалсификовање евра.

Релевантне правне тековине у области прања новца и финансирања тероризма, које су предмет овога поглавља, садржане су у једном акту Европске уније и то у Одлуци Савета од 17. октобра 2000. године о модалитетима сарадње између финансијскообавештајних служби држава чланица у погледу размене информација (*Council Decision of 17 October 2000 concerning arrangements for cooperation between financial intelligence units of the Member States in respect of exchanging information*). Међутим, кроз рад у поглављу сагледавају се сви други аспекти борбе против прања новца и финансирања тероризма, а нарочито кроз информације о испуњавању прелазног мерила 5 које се односи на испуњавање препорука Манивала, повећање броја сумњивих трансакција и предмета Управе и проактивно коришћење информација Управе у истрагама.

У јулу 2020. године Влада Републике Србије усвојила је ревидирани Акциони план за Поглавље 24 – Правда, слобода и безбедност. У редовном извештавању Европске комисије о реализацији појединих активности у области борбе против организованог криминала (прелазно мерило 5 и 7) из наведеног Акционог плана чији су носиоци надлежни државни органи учествоваће у Управа као њихов партнер.

Преговарачко поглавље 31 – Спољна, безбедносна и одбрамбена политика

Заједничка спољна и безбедносна политика ЕУ настала је Уговором из Мастрихта, а посебно је ојачана Уговором из Лисабона, јер Европска унија тежи да буде једногласна када се ради о спољној политици. Углавном је заснована на консензусу држава чланица, и то је механизам за усвајање заједничких декларација и смерница за политичка и безбедносна питања која воде ка заједничкој дипломатској акцији и ка предузимању заједничких акција. Усвајају се одлуке којима се дефинише однос ЕУ према одређеним питањима и мере за спровођење Заједничке спољне и безбедносне политике, укључујући и санкције. Осим дипломатске акције, основни правци деловања у оквиру овог поглавља су Заједничка безбедносна и одбрамбена политика, рестриктивне мере и контрола наоружања. Координатор Преговарачког поглавља је Министарство спољних послова.

Релевантне правне тековине Европске уније, у надлежности Управе, јесу превасходно оне које се тичу мера ограничавања које се предузимају у случају када Европска унија оцени да нека држава крши међународно право или људска права и да не поштује основне демократске вредности и владавину права као и тековине које су у вези са борбом против тероризма односно његовим финансирањем (нпр. *The fight against terrorist financing* [Council 16089/04], 14 December 2004; *Revised Strategy on Terrorist Financing* [Council 11778/08], 11 July 2008). Санкције могу бити различите, од дипломатских до економских, а од државе кандидата се очекује да се у процесу преговора усклади са системом рестриктивних мера које су предвиђене у ЕУ.

Део у коме је Управа дала свој допринос тиче се примене међународних мера ограничавања. Наиме, Законом о ограничавању располагања имовином у циљу спречавања тероризма и ширења оружја за масовно уништење, разрађују се мере за ограничавање располагања имовином којим се имплементирају резолуције Савета безбедности Уједињених нација 1267, 1373 и 1540, а самим тим и релевантних правних тековина, и то:

- Уредба Савета (ЕЗ) број 467/2001 од 6. марта 2001. године о забрани извоза одређене робе и услуга у Авганистан, јачању забране летова и проширењу замрзавања средстава и других финансијских ресурса у вези са Талибанима у Авганистану (којом се спроводи Резолуција СБ УН 1267(1999) и 1333(2000)) (Council Regulation (EC) No 467/2001 of 6 March 2001 prohibiting the export of certain goods and services to Afghanistan, strengthening the flight ban and extending the freeze of funds and other financial resources in respect of the Taliban of Afghanistan (implementing UNSCR 1267(1999) and 1333(2000));
- Уредба Савета (ЕЗ) број 881/2002 од 27. маја 2002. године о примени одређених специфичних мера ограничавања које су усмерене против одређених лица и субјекта који се доводе у везу са Осамом бин Ладеном, мрежом Ал-Каиде и Талибанима и остављању ван снаге Уредбе Савета (ЕЗ) број 467/2001 о забрани извоза одређене робе и услуга у Авганистан, јачању забране летова и проширењу замрзавања средстава и других финансијских ресурса у вези са Талибанима у Авганистану (Council Regulation (EC) No 881/2002 of 27 May 2002 imposing certain specific restrictive measures directed against certain persons and entities associated with Usama bin Laden, the Al-Qaida network and the Taliban, and repealing Council Regulation (EC) No 467/2001 prohibiting the export of certain goods and services to Afghanistan, strengthening the flight ban and extending the freeze of funds and other financial resources in respect of the Taliban of Afghanistan);
- Заједнички став 2001/931/ЗСБП о примени одређених специфичних мера у борби против тероризма (којом се спроводи Резолуција СБ УН 1373 (2001) (Common Position 2001/931/CFSP on the application of specific measures to combat terrorism [implementing UNSCR 1373 (2001)]);
- Уредба Савета (ЕЗ) број 2580/2001 од 27. децембра 2001. године о одређеним мерама ограничавања усмереним против одређених лица и субјектата у циљу борбе против тероризма (Council Regulation (EC) No 2580/2001 of 27 December 2001 on specific restrictive measures directed against certain persons and entities with a view to combating terrorism);
- Оквирна одлука Савета 2002/475/ПУП о борби против тероризма од 13. јуна 2002, која је измењена и допуњена Оквирном одлуком Савета 2008/919/ПУП од 28. новембра 2008 (Сл. лист број L 330, 9. 12. 2008, стр. 21–23) (Council Framework Decision 2002/475/JHA on Combating Terrorism of 13 June 2002, amended by Council Framework Decision 2008/919/JHA of 28 November 2008 (OJ L 330, 09/12/2008, p. 21–23)).

МЕЂУНАРОДНА САРАДЊА

Студијске посете

У јануару и фебруару 2020. године реализоване су посете представника Управе (из Сектора за аналитику, Групе за правне послове и Групе за ИТ) финансијскообавештајним службама Словеније, Чешке и Грчке. Циљ ових посета било је ближе упознавање са проблематиком примене FATCA прописа и функционисања надзора над појединим групама обвезника (Словенија), аналитичког рада (Чешка) и спречавања финансирања тероризма, између осталог и у контексту мигрантске кризе (Грчка). Због кризе изазване пандемијом COVID-19, није реализована посета партнерској служби Шпаније.

Споразуми са страним ФОС

Почетком 2020. године иницирано је потписивање споразума о сарадњи (енгл. Memorandum of Understanding) са ФОС Туркменистана и ФОС Јапана. Потписивање оба споразума очекује се у току 2021.

Активности у Егмонт групи

Егмонт група је удружење финансијскообавештајних служби (ФОС) света, чији је Управа члан од 2003. године, и чија је најважнија сврха да омогући платформу за безбедну размену финансијскообавештајних информација између њених чланица.¹

Упркос кризи изазваној пандемијом вируса COVID-19, размена информација путем заштићеног вебсајта Егмонт групе одвијала се без већих застоја и проблема.

Чланице Егмонт групе се састају двапут годишње – у пленуму и у радним групама и састанцима директора ФОС. Радне групе Егмонт групе су одржале састанак на Маурицијусу, 27–31.1.2020. године, док су уместо класичног пленума Егмонт групе у периоду 6–9. јула 2020. године због пандемије одржавани онлајн састанци и вебинари.

Након одлуке о пријему ФОС Бутана, Егмонт група у 2020. броји 166 чланова. Управа активно учествује у раду Егмонт групе и њених тела.

Активности у Комитету Манивал

Активности Комитета Манивал у 2020. години прилагођени су ситуацији, што је подразумевало и отказивање појединих посета *на терену* у процесу евалуације. Такође, састанци представника делегација попримили су форму међусесијских консултација (енгл. *intersessional consultation*), и то у периоду 23.4-6.5.2020, 22.5-10.7.2020. и 23-30.11.2020. године. Радни састанци одржани су у периоду 30.6-3.7-2020. године, а 60. пленум одржан је у периоду 14-18.9.2020. године. Уведен је модел тзв. хибридног заседања који подразумева физичко присуство одређеног броја делегата, док се сви остали учесници укључују онлајн.

---

¹ Више о Егмонт групи: <https://egmontgroup.org/en>

Према одлуци са пленарног заседања Манивала из децембра 2019, а због доброг напретка на испуњавању препорука Манивала, редовно годишње разматрање и усвајање извештаја о појачаном праћењу Републике Србије померено је за 2021. годину.² У том смислу, Управа је у децембру 2020. добила одговарајући упитник од Секретаријата Манивала и иницирала прикупљање информација о напретку на основу којих ће делегација Републике Србије тражити повећање оцена у односу на преостале 4 препоруке FATF оцењене оценом *делимично усклађено*, и то препоруке 22, 23, 28 и 40, а због измене стандарда у препоруци 15 (нове технологије) Манивал ће поново анализирати усклађеност са том препоруком и дати одговарајућу оцену. Република Србија ће такође ажурирати и доставити информације о делотворности система у складу са методологијом FATF.

Управа је координатор у овом послу и орган који представља контакт тачку за сарадњу са Манивалом односно FATF.

Управа редовно учествује у активностима глобалног система за борбу против прања новца и финансирања тероризма које организују FATF и Манивал.³

Активности у вези са Варшавском конвенцијом

Управа је у фебруару 2020. године послала одговор на Упитник за трансверзални тематски мониторинг у вези са применом Варшавске конвенције, у координацији са Министарством правде. Предмет Упитника била је примена следећих чланиова Конвенције – 3(4) – мере за трајно одузимање имовине; 7(2ц) - истражна овлашћења и технике и 19 – захтеви за праћење банкарских трансакција.

Помоћник директора Управе учествовао је са представником Министарства правде на 12. састанку држава потписница Варшавске конвенције, који је одржан *на даљину* 27-28.10.2020. године. На састанку је најваљено да ће се у наредних неколико месеци у оквиру Упитника за тематски мониторинг анализирати примена члана 10. Конвенције, који се односи на одговорност правних лица за кривична дела.

Остала међународна сарадња

Управа такође редовно сарађује и комуницира са различитим другим међународним организацијама као што су Међународни монетарни фонд, Уједињене нације, ОЕБС, UNODC.

Нарочито је корисно учешће Управе у активностима Евроазијске групе за борбу против прања новца и финансирања тероризма у којој Република Србија има статус посматрача од 2010. године.

Управа даје допринос и у различитим иницијативама које су саставни део Берлинског процеса.

---

² Четврти извештај о појачаном праћењу (енг. *4th Enhanced Follow-up Report*)

³ У мају 2020. године Управа је надлежним органима проследила упитник Манивала о последицама пандемије на трендове прања новца и финансирања тероризма, као и о одговору државе на то, укључујући надзорне органе и репресивни апарат. Управа је објединила, превела послала све одговоре Манивалу. Што се тиче активности са **FATF**, Управа квартално доставља прилоге за извештај FATF о финансирању Алкаиде, ИДИЈ и сродних терористичких група.

Координација обука и актуелни пројекти

Представници Управе учествовали су на бројним онлајн обукама и вебинарима, организованим од стране Националне академије за јавну управу, Америчке амбасаде, Пројекта за борбу против корупције, Егмонт групе, али и Пројекта ЕУ (ИПА 2015) за унапређење квалитета пријава сумњивих трансакција и основних функција Управе.⁴

Три службеника положила су испит за звање *Специјалисте за спречавање прања новца (AML Specialist)* у организацији АCFE (Association of Certified Fraud Examiners) и Амбасаде САД, а друга три су у току 2020. године похађала обуку за звање *Сертифициковани истражитељи превара (Certified fraud examiner)*, и очекује се да положе испит у првој половини 2021. године. Ову изузетно корисну обуку службеницима Управе је омогућила Амбасада САД у Београду.

Активности на Пројекту за унапређење квалитета пријава сумњивих трансакција и основних функција Управе (ИПА 2015), који је покренут у новембру 2018. године, одвијале су се у складу са епидемиолошком ситуацијом. Једна од битних активности које је пројекат финансирао јесте израда анализе радних процеса и основних информатичких система у Управи и припрема документације за занављање дотрајалог софтвера и хардвера у Управи. Осим бројних анализа, обука, изградње капацитета, битна активност коју је пројекат омогућио била је и израда новог вебсајта Управе (www.apml.gov.rs) који је сада унапређен и у визуалном и у функционалном смислу.

Осим Пројекта ИПА 2015, Управа је ангажована на још три пројекта, и то Пројекту Савета Европе који се финансира у оквиру тзв. Horizontal Facility⁵, Пројекту за борбу против прања новца и финансирања тероризма у Србији⁶ који финансира Краљевина Шведска а спроводи Савет Европе као и сарадња са експертима са Института RUSI (Royal United Services Institute) у вези са истраживањима о финансирању тероризма (CRAAFT⁷).

Два службеника Управе такође имају функцију стручних редактора превода аката Европске уније. У првој половини 2020. године урађена је стручна редактура Уредбе (ЕУ) 2015/847 Европског парламента и Савета од 20. маја 2015. године о информацијама које се прилажу уз пренос новчаних средстава и о стављању ван снаге Уредбе (ЕЗ) број 1781/2006, по захтеву Министарства за европске интеграције као координатора припреме српске верзије правних тековина Европске уније.

⁴ Списак обука се налази у прилогу.

⁵ Регионална акција за борбу против привредног криминала (део заједничког Програма хоризонталне сарадње Савета Европе и Европске уније - *Regional Action against Economic Crime of the CoE/EU Horizontal Facility Programme*): <https://www.coe.int/en/web/corruption/projects/aec-regional-phase-2>

⁶ <https://www.coe.int/en/web/belgrade/preventing-money-laundering-and-terrorist-financing-in-serbia>

⁷ <https://www.projectcraaft.eu/about>

УСАГЛАШАВАЊЕ ПОРЕСКИХ ПРОПИСА НА МЕЂУНАРОДНОМ НИВОУ И ПРИМЕНА ФАТКА ПРОПИСА

На основу Закључка Владе од 28. јуна 2014. године, дана 30. јуна 2014. потписана је Потврда намере Републике Србије да се закључи међудржавни споразум поводом примене одредаба Закона о усаглашеном опорезивању иностраних рачуна – ФАТКА пропис (*FATCA-The Foreign Account Tax Compliance Act*) и Сагласност за укључење Републике Србије на Листу јурисдикција на ФАТКА вебсајту које примењују ФАТКА пропис.

Током 2019. године Управа је учествовала у поступку закључивања и потврђивања Споразума у складу са Законом о закључивању и извршавању међународних уговора („Службени гласник РС“, број 32/13).

Споразум је потписан дана 10. априла 2019. године у Београду, након чега је покренут поступак потврђивања истог. Народна скупштина је дана 24. децембра 2019. године усвојила Закон о потврђивању Споразума између Владе Републике Србије и Владе Сједињених Америчких Држава са циљем побољшања усаглашености пореских прописа на међународном нивоу и примене ФАТКА прописа („Службени гласник РС-Међународни уговори“ бр. 16/2019).

У складу са одредбама потврђеног Споразума, надлежни органи за спровођење Споразума су Управа за спречавање прања новца за Србију и Служба интерних прихода Сједињених Америчких Држава. У марту 2020. године потписан је Аранжман између наведених надлежних органа којим се прецизније утврђује методологија извештавања, процедуре и правила неопходна за реализацију и примену Споразум.

У циљу редовног извештавања и извршавања обавеза предвиђених Споразумом и Аранжманом у Управи је надлежна Група за примену усаглашености пореских прописа на међународном нивоу.

СЕКТОР ЗА АНАЛИТИКУ И СПРЕЧАВАЊЕ ФИНАНСИРАЊА ТЕРОРИЗМА

Сектор за аналитику и спречавање финансирања тероризма се састоји из Одељења за аналитику и Групе за спречавање финансирања тероризма.

Одељење за аналитику се састоји из два одсека и то: Одсек за анализу сумњивих трансакција и Одсек за сарадњу са другим државним органима.

У току 2020. године у Сектору за аналитику и спречавање финансирања тероризма отворено је 920 нових предмета. Поред рада на новоотвореним предметима аналитичари су поступали и по великом броју предмета који су отворени претходних година.

ОДСЕК ЗА САРАДЊУ СА ДРУГИМ ДРЖАВНИМ ОРГАНИМА

Тужилаштва

Надлежна тужилаштва су у току 2020. године Управи упутила 180 захтева.

Тужилаштво	Број захтева
Тужилаштво за организовани криминал	49
Виша јавна тужилаштва	128
Основна јавна тужилаштва	3

Образложење сумње у праће новца најчешће се везује за коруптивна кривична дела, преварне радње, ненаменско трошење средстава, проневере, недозвољен прелаз државне границе и кријумчарење људи, недозвољена производња и стављање у промет опојних дрога, фалсификовање, све облике организованог криминала и друго.

Управа своје предмете прослеђује надлежним тужилаштвима сходно потписаном Споразуму са Републичким јавним тужилаштвом од 26. априла 2017. године. У току 2019. године Управа је проследила укупно 97 информација надлежним тужилаштвима.

Тужилаштво	Број прослеђених Извештаја
Тужилаштво за организовани криминал	30
Тужилаштво за високотехнолошки криминал	6
Виша јавна тужилаштва	57
Основна јавна тужилаштва	4

Највећи број анализа и информација о сумњи у активности које указују на праће новца прослеђен је Тужилаштву за организовани криминал, укупно 30 информација и Вишем јавном тужилаштву у Београду, укупно 29 информација.

Регионална распоређеност прослеђених информација Вишим тужилаштвима приказана је у табели која следи.

Више јавно тужилаштво	Број прослеђених Извештаја
Београд	29
Краљево	7
Ниш	7
Нови Сад	14

У највећем броју случајева информације су тужилаштвима прослеђене због сумње у симуловане привредно-правне послове за које постоје претпоставке да иза тих послова не стоји економска оправданост (стварна купопродаја роба и услуга), због сумње у корупцију, трговину наркотицима, кријумчарење људи, фалсификовање пословне документације, разне врсте превара и везе са криминалним групама у Републици Србији.

Министарство унутрашњих послова

Министарство унутрашњих послова је у 2020. години Управи упутило 166 захтева. На захтев Министарства унутрашњих послова поред провера из расположивих база Управе (базе готовинских и сумњивих трансакција), прикупљани су подаци о прометима по рачунима (у просеку за период од 5 година), преносу новца путем платних институција и подаци од партнерских служби преко ЕГМОНТ групе.

У току анализе сумњивих трансакција које су пријављене од стране обвезника, Управа је Министарству унутрашњих послова упутила 39 захтева у којима су им достављани подаци о сумњивим активностима која указују на кривична дела из којих је незаконити стечена имовинска корист али у исто време и тражене информације о кривичним делима, везама са криминалним групама у Републици Србији и свим другим оперативним подацима са којима располажу. Активности лица која су била предмет анализе указивала су на сумњу у легално порекло средстава, трговину наркотицима, преварне радње, злоупотребе положаја одговорних лица, криумчарење људи и финансирање тероризма.

Безбедносно-информативна агенција

У току 2020. године Безбедносно-информативна агенција је Управи упутила укупно 63 захтева где је било потребно поред расположивих база проверити и промете по рачунима. Највећи број размењених информација односио се на сумњу у трговину наркотицима, кријумчарење људима, финансирање тероризма, везу са криминалним организацијама, трансфере новца сумњивог порекла на рачуне у Републици Србији и фалсификовање идентификационих докумената од стране физичких лица.

Такође, након извршених анализа сумњивих трансакција Управа је Безбедносно-информативној агенцији на даљу надлежност проследила укупно 47 информација, са захтевом да нас обавесте о резултатима извршених провера. Највећи број прослеђених информација односио се на стране држављане који поседују рачуне или врше трансакције у пословним банкама у Србији, а чије се активности могу довести у сумњу са недозвољеним прелазом државне границе и кријумчарењем људи, трговином наркотицима, преварама, прањем новца и финансирањем тероризма.

Услед мигрантске кризе, учестале су и пријаве сумњивих трансакција од стране платних институција. Наведене сумњиве трансакције од стране платних институција прослеђене су на даљу надлежност Безбедносно-информативној агенцији.

Пореска управа

У 2020. години Пореска управа је упутила 40 захтева за доставу података, док је од стране Управе на даљу надлежност Пореској управи прослеђен 91 захтев. Захтеви Управе најчешће су се односили на сумњу у симуловане привредно-правне послове са циљем извлачења готовине са рачуна правних лица, а у сврху избегавања плаћања пореских обавеза. Најчешћи препознати облици који указују на пореску утају били су: значајно учешће позајмица у односу на исказан целокупан промет правног лица, што указује на сумњу да правно лице значајан део делатности обавља у „сивој зони“. Један део захтева Управе односио се и на повраћаје позајмица оснивача за ликвидност за које постоји сумња да није дошло до њиховог извршења. Може се закључити да се велики број предмета веже за случајеве „симулованог извлачења“ готовинског новца са рачуна правних лица чиме се избегава исказивање објективних прихода који подлежу опорезивању.

Агенција за борбу против корупције

Агенција за борбу против корупције је у току 2020. године Управи упутила 2 захтева која су се односила на сумњу у несразмеру примања и имовине функционера и повезаних лица која је пријављена Агенцији.

Народна банка Србије

Народна банка Србије је у току 2020. године у складу са Споразумом о сарадњи у области спречавања прања новца и финансирања тероризма, закљученим између Управе и НБС, Управи упутила 27 захтева за проверу података који су се односили на пријављене трансакције обвезника (број и квалитет пријављених сумњивих и готовинских трансакција) и проверу података који се односе на лица која купују уделе у банкама као и лица која намеравају да обављају послове посредовања у осигурању. Управа је Народној банци Србије упутила 1 захтев који се односи на непоступање у складу са Законом о спречавању прања новца и финансирања тероризма, а у вези утврђивања порекла новчаних средстава којима је лице располагало.

Управа Царина

Управа Царина је током 2020. године због сумње у постојање елемената кривичног дела прања новца проследила укупно 11 информације. Такође, Управа Царина је због извршених девизних прекршаја Управи проследила 8 информација. У истом периоду на даље поступање надлежном органу Управа је упутила 13 захтева за доставу информација из њихове надлежности, док је Управа Царина упутила Управи 21 захтев за проверу података из своје надлежности. Важно је напоменути да је Управа царина током 2020. године у складу са Законом о спречавању прања новца и финансирања тероризма запленила непријављена новчана средства у укупном износу од ЦХФ 586.835,00, ДКК 509.600,00, ЕУР 5.712.059,22, ГБП 803.220,00, НОК 127.500,00, СЕК 213.000,00 и УСД 42.800,00.

Сарадња са партнерским службама из иностранства

У току 2020. године Управа је одговорила на 111 захтева партнерских служби. Захтеви су се углавном односили на држављане Републике Србије са рачунима у иностранству за које се доводе у везу са криминалним групама или криминалним активностима, као и на стране држављане који имају рачуне у пословним банкама у Србији или су учесници у криминалним активностима у Србији. Управа је, у току рада по аналитичким предметима, страним партнерским службама упутила укупно 169 захтева. Захтеви су се највећим делом односили на нерезиденте који имају рачуне или пословне активности у Србији, а због сумње у порекло средстава или пословање истих. Такође, део захтева упућен је страним партнерским службама у циљу идентификовања имовине домаћих лица у иностранству.

Преглед партнерских служби са којима је размењено највише информација у 2020. години је приказан у следећој табели:

	Захтеви страних партнерских служби	Захтеви Управе
Босна и Херцеговина	15	3
Бугарска	1	10
Аустрија	1	7
Кипар	0	8
Чешка	3	5
Немачка	5	13
Мађарска	1	10
Италија	2	11
Малта	10	7
Црна Гора	17	6
Русија	1	9
Словенија	11	4
Велика Британија	2	8

ОДСЕК ЗА АНАЛИЗУ СУМЊИВИХ ТРАНСАКЦИЈА

У току 2020. године обвезници су Управи пријавили укупно 2.277 сумњивих извештаја. Преглед пријављених сумњивих извештаја по обвезницима приказан је у следећој табели:

Обвезници	Број пријављених сумњивих извештаја
Банке	1.026
Брокерско-дилерска друштва	4
Агенти за промет некретина	3
Рачуновође	6
Ревизори	7
Платне институције	962
Лица која се баве поштанским саобраћајем	9
Осигуравајућа друштва	39
Јавни бележници	172
Адвокати	5
Овлашћени мењачи	28
Пензиони фондови	1
АОФИ	1
МТГТ	1
Лизинг компаније	2
Остали извори	11

Као што се из приложеног графичког приказа може видети, највећи број сумњивих трансакција у 2020. години пријавили су платне институције и банке.

Свеобухватна образложења да се у пријављеним трансакцијама ради о сумњи у праће новца или финансирање тероризма достављају банке које поред објашњења сумње за конкретну трансакцију достављају и опширне информације о активностима пријављених лица које су претходиле самој пријави.

Највећи део извештаја које су платне институције пријавиле Управи као сумњиве (962 извештаја) прослеђени су другим државним органима на даље поступање због сумње у кријумчарење и трговину људи, као и недозвољену трговину.

Учесници у трансакцијама које нису прослеђене тј. где нема довољно података који поткрепљују сумњу у праће новца или финансирање тероризма, и даље се прате и након пријављених нових готовинских или сумњивих трансакција, поново анализирају и процењују.

Број пријављених сумњивих трансакција није меродаван за оцену квалитета истих што указује да се треба базирати на процену анализе ризика која може последично довести до мањег броја прослеђених трансакције. Такође, број примљених и прослеђених дописа ка другим државним органима не указује на недовољан квалитет информација које прима и прослеђује Управа. На основи изнетог узрок и последица нису у колизији у смислу да број прослеђених аутоматски значи и повећан квалитет.

Такође, Управа је у току 2020. године у циљу прикупљања додатних података неопходних за анализе обвезницима по Закону упутила укупно 18.887 захтева.

ЕФЕКТИВНОСТ СИСТЕМА БОРБЕ ПРОТИВ ПРАЊА НОВЦА

Према подацима са којима располаже Управа за спречавање прања новца, у Републици Србији је у току 2020. године донето 66 пресуда за кривично дело прања новца. Од тога, због самосталног прања новца (stand alone) донето је 9 пресуда, због прања новца од стране трећих лица 29 пресуда и због самопрања 28 пресуда.

У прилог доброј сарадњи Управе за спречавање прања новца и других државних органа указује и чињеница да је у току 2020. године у Сектору за контролу Пореске управе на иницијативу Управе отворено 75 налога за контролу од чега је окончано око 50% контрола где су утврђене неправилности и донета решења са укупно утврђеном пореском обавезом у износу од РСД 235.200.000,00.

Током 2020. године запослени у Сектору за аналитику су као чланови више ударних група заједно са другим репресивним државним органима активно учествовали у више случајева који су резултирали хапшењем великог броја лица, између осталог и због сумње у извршење кривичног дела прања новца.

У једној од заједничких акција више репресивних државних органа ухапшено је 24 лица због сумње да су противправно стекла око РСД 91.000.000,00. Сумња се да су лица од јануара 2017. до маја 2020. године преко књиговодствене агенције регистровала више предузетничких радњи на име својих пријатеља и рођака преко којих су извлачили средства са рачуна више правних лица. Одговорна лица фиктивних предузетничких радњи су новац подизала са рачуна предузетничких радњи, за себе задржавала проценат док су остатак враћала организаторима наведеног посла.

Затим, крајем 2020. године ухапшено је 16 лица због сумње да су у периоду од 2018. до средине 2020. године на основу фиктивно сачињене документације са рачуна више правних лица извукли више од РСД 39.000.000,00.

Такође, крајем 2020. године по иницијативи Управе за спречавање прања новца лишено је слободе 12 лица због сумње да су оштетили буџет Републике Србије у укупном износу од око 123 милиона РСД.

СТРАТЕШКЕ АНАЛИЗЕ СЕКТОРА ЗА АНАЛИТИКУ И СПРЕЧАВАЊЕ ФИНАНСИРАЊА ТЕРОРИЗМА

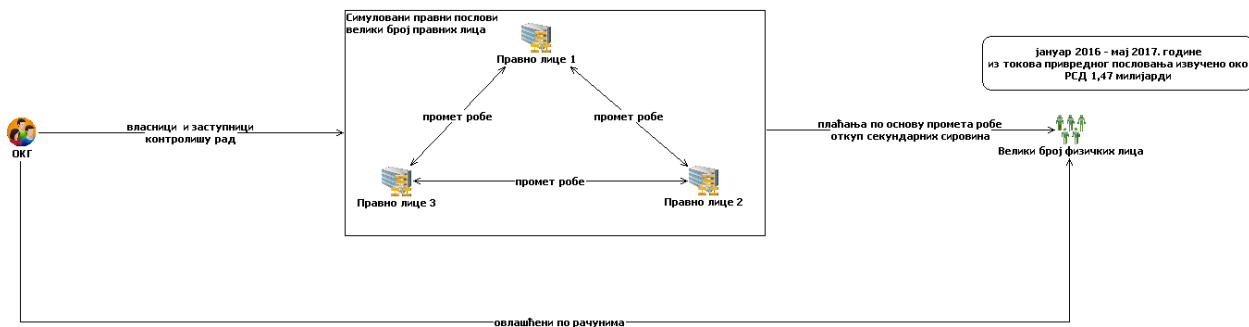
У циљу сагледавања рањивости одређених сектора од прања новца и финансирања тероризма и ефикасног смањења истих у Сектору за аналитику и спречавање финансирања тероризма су одрађене четири стратешке анализе и то:

- Транзитне трансакције
- Реекспорт – ризици и изазови
- Анализа онлајн казина
- Анализа општег и појединачног ризика од прања новца /финансирања тероризма преко непрофитних организација.

УОЧЕНЕ ТИПОЛОГИЈЕ СУМЊЕ У ПРАЊЕ НОВЦА

1. СИМУЛОВАНИ ПРАВНИ ПОСЛОВИ И ИЗВЛАЧЕЊЕ НОВЦА ПРЕКО ПОВЕЗАНИХ ЛИЦА

Већи број привредних друштава, међусобно повезаних преко власничке структуре, врши међусобне трансфере за које се сумња да се врше на основу фиктивне пословне документације. На крају се средства трансферишу са рачуна привредних друштава на рачуне физичких лица по разним основама, при чему преовлађује откуп секундарних сировина. Лица новчана средства одмах по приспећу подижу са рачуна и обично их враћају стварним власницима новца.

2. ИЗВЛАЧЕЊЕ СРЕДСТАВА СА РАЧУНА ПРАВНОГ ЛИЦА ПРЕКО ПРЕДУЗЕТНИКА

Физичко лице отвара предузетничке радње у циљу извлачења средстава са рачуна правног лица. Средства се са рачуна правног лица трансферишу у корист предузетничких радњи (максимално до РСД 6.000.000,00), а затим се подижу са рачуна истих. Као типологија која јасно указује на организовано извлачење новца кроз оснивање више предузетничких радњи које су повезане са одређеним правним лицем које током паушалне године уплаћује новац на предузетничке радње, обично по основу извршења услуга за које се може сумњати да су фиктивне, до законског лимита за улазак у ПДВ систем. Новац се потом подиже и уручује организатору посла (власнику правног лица).

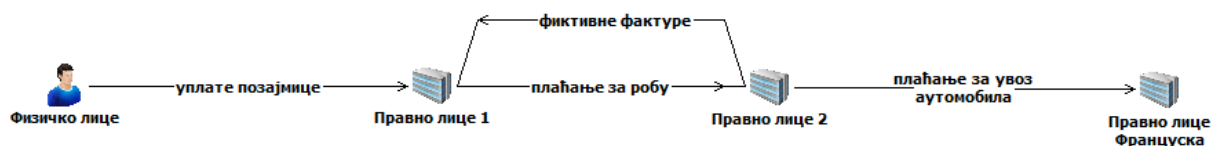
3. ПРАЊЕ НОВЦА ПРЕКО ФИЗИЧКИХ ЛИЦА ИНВЕСТИТОРА

Физичко лице убацује новац за који нема конкретну потврду о пореклу у изградњу стамбених јединица за које поседује неопходну грађевинску документацију. Међутим, већа сумња у прање новца постоји код инвестирања у изградњу стамбено пословних објеката за које не постоји грађевинска дозвола. У таквим случајевима обично нема надзора у поступку изградње. Након изградње врши се легализација објеката (станови) који су предмет продаје (најчешће у готовини). На тај начин се „споран новац“ легализује, остварује се приход (најчешће готовински) и капитална добит који су ван домаћаја пореских органа.

4. ТРГОВИНА АУТОМОБИЛИМА И ПРАЊЕ НОВЦА КРОЗ ПОЗАЈМИЦЕ НОВЦА НЕПОЗНАТОГ ПОРЕКЛА

Новац непознатог порекла за који се сумња да потиче од продаје половних аутомобила „на црно“ уплаћује се по основу позајмице оснивача за ликвидност у корист правног лица које се бави продајом аутомобила. Правно лице новац даље по основу фиктивних фактура трансферише у корист другог правног лица са чијих рачуна се врше плаћања ка правним лицима у иностранству по основу куповине аутомобила.

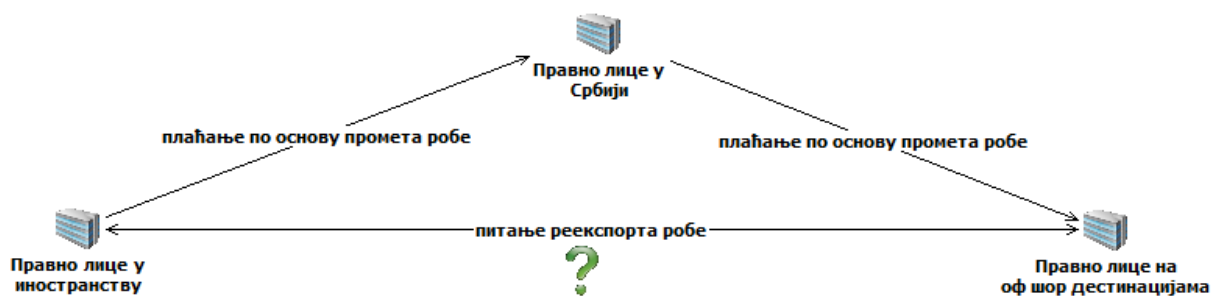
5. ПРАЊЕ НОВЦА КРОЗ ТРГОВИНУ РАЗЛИЧИТИМ ВРСТАМА РОБЕ, А НАРОЧИТО НАФТНИМ ДЕРИВАТИМА

При увозу и дистрибуцији разних роба, а нарочито нафтних деривата, често се нереално исказује количина и вредност робе за дистрибуцију. Таква роба се учестало прометује на црном тржишту. Роба се књижи неадекватном документацијом. У финансијском смислу, приказују се лажни пазари, симуловане позајмице и трансфери.

6. ПОСЛОВИ РЕЕКСПОРТА У КОЈИМА ПОСТОЈИ СУМЊА У СТВАРНУ ИСПОРУКУ РОБЕ

Када је реч о сумњивим активностима у пословима реекспорта робе која не улази физички у земљу (Србија), уочени су спољнотрговински послови реекспорта иза којих не стоји стварни промет робе од испоручиоца до крајњег примаоца. Наведено указује на сумњу у фиктивну циркулацију новца са циљем да се новац раслојава преко више корисника у разним земљама како би се прикрио извор и даљи ток новчаних средстава.

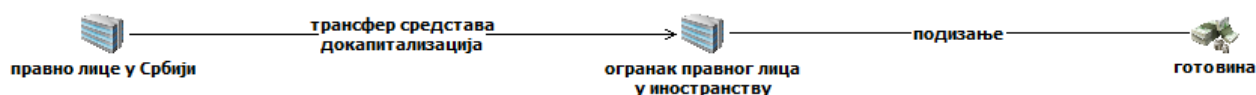
7. ТРАНЗИТНЕ ТРАНСАКЦИЈЕ У МЕЂУНАРОДНОМ ПЛАТНОМ ПРОМЕТУ ЗА КОЈЕ ЈЕ ТЕШКО УТВРДИТИ ПОРЕКЛО НОВЦА, ДЕЛАТНОСТ УЧЕСНИКА И СТВАРНУ СВРХУ ТРАНСАКЦИЈА

Уочени су случајеви раслојавања високих новчаних износа у међународном платном промету за које се не може уочити оправдана економска сврха. Обично се ради о тзв. „транзитним трансакцијама“ које потичу од компаније организатора у иностранству која усмерава новац на домаће правно лице, обично по основу услуга, који се одмах, истог дана трансферише, такође по основу фактурисаних услуга на рачун осталих фирми које су лоциране у бројним ино земљама, често у офшор зонама. У оваквим случајевима тешко се препознаје права делатност компаније организатора послова и осталих учесника у трансакцијама и претпоставља се да им је стварна сврха прикривање и раслојавање „прљавог новца“ или активности пореских превара (ПДВ - у систему ЕУ).

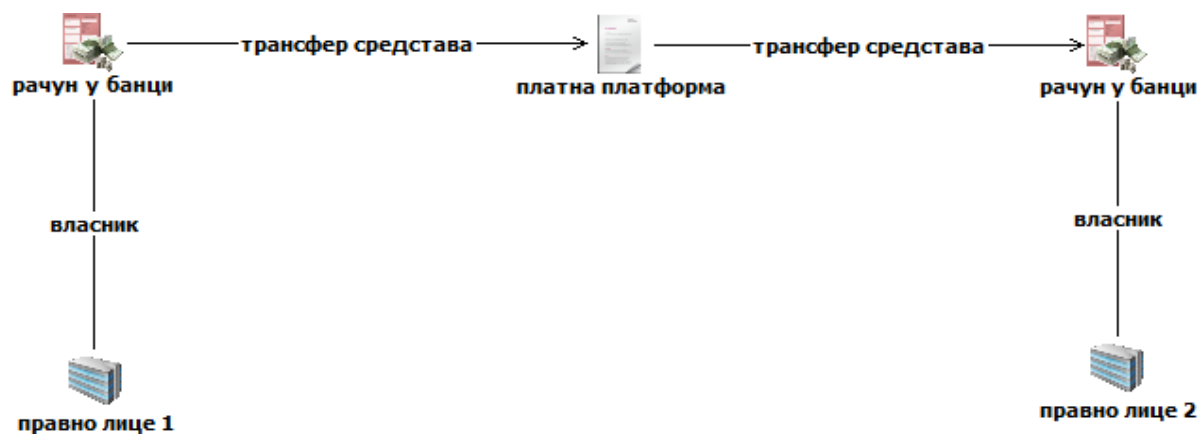
8. ИЗВЛАЧЕЊЕ СРЕДСТАВА НЕЛЕГАЛНОГ ПОРЕКЛА (СИВА ЗОНА ПОСЛОВАЊА) НА КОМПАНИЈЕ У ИНОСТРАНСТВУ (ОГРАНЦИ, ОФШОР КОМПАНИЈЕ)

Правна лица из Републике Србије трансферишу новац на своје огранке у иностранству који се баве истом делатношћу као и централа у Србији. Уобичајено је да се средства у корист рачуна свог огранка у иностранству или других „услужних компанија“ трансферишу по различитим основама (најчешће су то различите врсте услуга). Често се меша новац легалног и нелегалног порекла и кроз фиктивне услуге трансферише на ино компаније иза којих обично стоји налогодавац трансфера. Са аспекта опорезивања прихода, на овај начин се смањује основица за опорезивање и нерепално исказује билансирање.

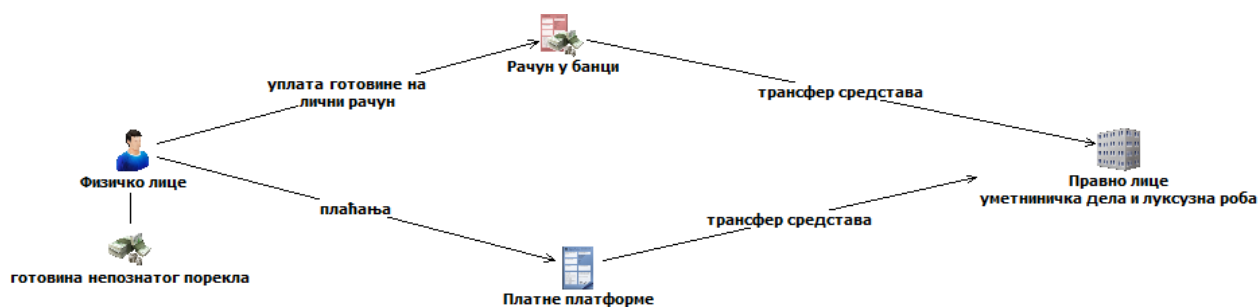
9. ЗЛОУПОТРЕБА ПЛАТНИХ ПЛАТФОРМИ У ЦИЉУ ПРИКРИВАЊА СТВАРНОГ ПОРЕКЛА НОВЧАНИХ СРЕДСТАВА

У циљу прикривања повезаности лица која врше трансфере учестало се користе платне платформе. Наиме, ако неко лице намерава да трансферише средства другом лицу, а да у исто време прикрије повезаност са примаоцем средстава, трансферисаће средства са свог рачуна у пословној банци на платну платформу. Средства се затим са платне платформе трансферишу на рачун лица коме су средства и намењена. Када се средства пребаце на платну платформу веома је тешко утврдити порекло новца, као и идентитет налогодавца новца.

10. УЛАГАЊЕ НОВЦА НЕЛЕГАЛНОГ ПОРЕКЛА У УМЕТНИЧКА ДЕЛА, НАКИТ И ПЛЕМЕНИТЕ МЕТАЛЕ

Лице које поседује новац нелегалног порекла врло често користи платне институције како би тај новац интегрисало у легалне новчане токове. Наиме, средства ће посредством платне институције уплатити на рачун правног лица које се бави трговином луксузне робе (најчешће трговином уметничких дела, обично аукцијске куће, галеристи и сл.).

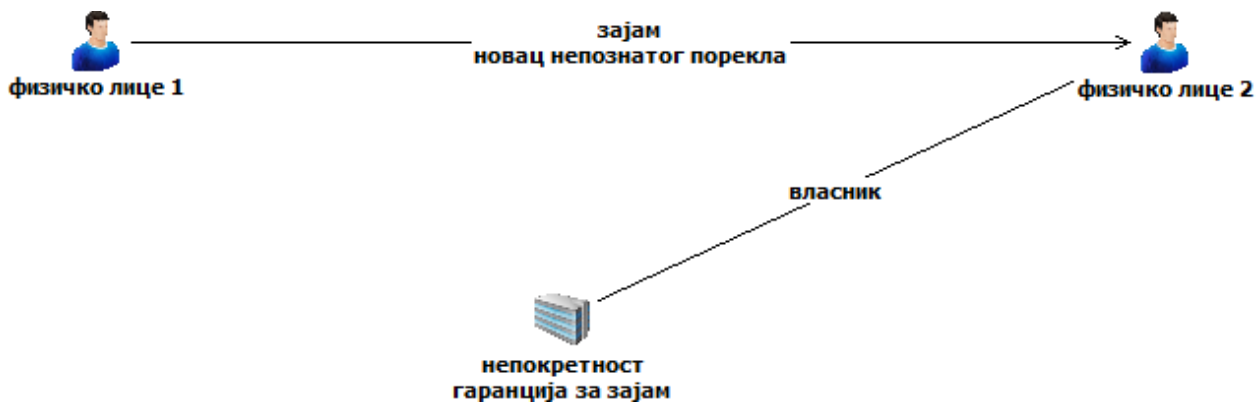
11. СУМЊА У ПРАЂЕ НОВЦА КРОЗ МАНИПУЛАЦИЈУ ЦЕНАМА НЕПОКРЕТНОСТИ

Уочене су трансакције купопродаје непокретности новцем сумњивог порекла по нереалним ценама (испод или изнад реалне цене). Најчешће се непокретности врло брзо након куповине продају.

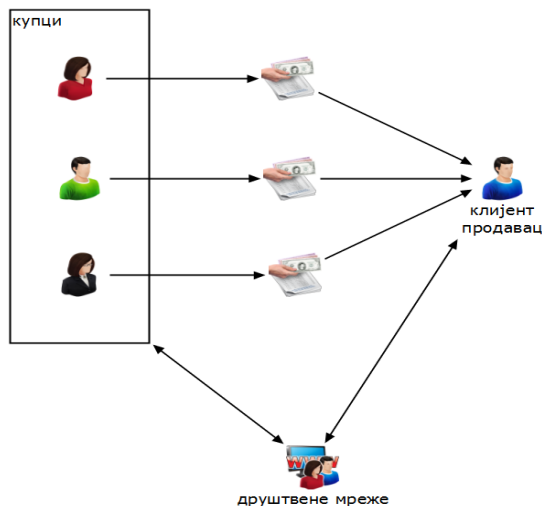
12. ГОТОВИНСКИ ЗАЈМОВИ ИЗМЕЂУ ФИЗИЧКИХ ЛИЦА ЗА КОЈЕ СЕ ГАРАНТУЈЕ НЕПОКРЕТНОСТИМА

Готовински зајмови у високим износима при чему се сумња у легалност порекла новца зајмодавца. Враћање зајмова гарантује се непокретностима у виду станова, кућа, пословних простора, складишта, земљишта и сл.

13. НЕРЕГИСТРОВАНА ТРГОВИНА

Клијент путем платних институција учестало прима средства од стране већег броја лица са којима нема очигледне повезаности (годишње у просеку око ЕУР 25.000,00). Проверама је утврђено да клијент није регистрован као власник привредног друштва или предузетничке радње, али да је на друштвеним мрежама активан као продавац различитих роба.

УОЧЕНИ ТРЕНДОВИ И ИЗАЗОВИ У БОРБИ ПРОТИВ ПРАЊА НОВЦА

Кад је реч о трендовима прања новца, онда се пре свега морамо осврнути на горе наведене типологије које су изражајно присутне у назад неколико година и сходно томе може се рећи да доле наведени трендови одсликавају „амбијент у Републици Србији“ везано за сумње у прање новца.

На неки начин може се рећи да су објављене типологије у овом извештају донекле и постојећи тренд у ширем смислу који се протеже дужи низ година и осликавају начине и варијанте покушаја директног прања новца кроз финансијски систем Републике Србије или настанак предикатних кривичних дела незаконитог стицања финансијске имовине као основе за доказивање и процесуирање кривичног дела прања новца.

Ипак уже гледано, у односу на наведене типологије, може се слободно рећи да се трендови из претходних година понављају и да су постали уобичајени у домаћој пракси, уз све већу присутност међународног платног промета тзв. транзитног новца који пролази кроз банкарски сектор преко привредних друштава (правних лица) која се карактеришу као „миксери“ или „бојлери“. То значи да је новац углавном услужног карактера на међународној релацији за који постоје сумње да је у ствари фиктивног карактера и сумњивог порекла. У наставку кроз наведену форму је детаљније описан овај феномен кружења новца базиран на услугама. Често се овај вид финансијског пословања доводи у везу са финансијским платформама које пружају услуге на међународном плану и алтернатива су услугама банака.

Као могући будући трајнији тренд(ови), а услед појаве Ковид -19 и очевидног поремећаја функционисања светске економије, те ограничења физичког кретања и евидентних контаката међу људима, порасла је интернет трговина робе и услуга, као и раст учешћа платних платформи у посредовању. Једноставно речено, дошло је до вишег степена развоја дигитализације економије, а с тим и до бржег протока новца и са видно „смањеном личном присутношћу учесника (купаца и продавца)“.

Као вид заштите финансијске активе услед смањене економске активности присутан је глобалан раст улагања „вишка новца“ у племените метале, поготово инвестиционо злато што је све присутније и у Р. Србији. Да ли ће се тренд раста улагања у племените метале наставити у 2021. и наредним годинама у многоме зависи од стања глобалне и националне економије. На присутност „дрљавог новца“ у тој делатности Управа још нема одређених искустава у смислу пријава сумњивих трансакција улагања, али засигурно ако је висок принос на улагање „сумњив новац“ неће остати имун на такву прилику.

Тренутна ситуација подстиче улагање у све врсте непокретности (куповина и градња) и тај тренд даље бележи раст, што сведочи и раст цена непокретности, а јавно доступне информације указују да се већина купопродајних уговора реализује готовинским новцем. Уједно је се уочава све већа присутност страних држављана и компанија као инвеститора у непокретности што понекад може довести у сумњу у транспарентност уложеног новца.

ПРИСУТНИ ТРЕНДОВИ

- 1. Улагања готовине непознатог порекла у грађевински сектор и сектор непокретности:** У односу на протекле године, тако и током 2020. године се уочава већ устаљени тренд инвестирања готовине или новца који потиче из непознатог порекла, као и од организованог криминала или појединаца криминалаца. Ове наводе потврђује и сарадња са државним органима у истражним радњама око провера токова новца у сектору грађевинарства или у промету са непокретностима. У Националној процени ризика од прања новца и финансирања тероризма током 2018. године истакнут је висок ризик од прања новца грађевинског сектора. Вероватно овом стању доприноси и чињеница да је још увек могућа нелегална градња, иако постоје видни помаци у регулативи добијања грађевинских дозвола, те предузимања мера у учесталији и ефикаснији рад инспекцијских служби.
- 2. Финансијске операције преко нерезидентних рачуна:** Све више се уочава тренд трансфера новца преко нерезидентних рачуна страних правних и физичких лица у банкарском сектору Републике Србије. Поставља се питање и намеће сумња у смисао и економско-правну оправданост финансијског промета за поједине нерезиденте кад се ради о реекспортним пословима роба и услуга. Додатним анализама, укључујући и међународне провере, дошло би се до оправданости сумњи, као и до сегментације специфичних трговинских послова (одређене робе или услуге), који се фиктивно користе за карусел преваре, чисто прање новца или комбиновано.
- 3. Пореске утаје:** Наставља се тренд уочавања сумње у вршење кривичних дела привредног криминала - пореске утаје. Томе у прилог иде констатација да је чак повећан број прослеђених предмета Пореској управи у односу на претходне године. И даље су присутне појаве симулованих послова, фиктивне радње преноса новца и извлачења готовине преко рачуна физичких лица и предузетника. Такође, присутно је и фиктивно - лажно пословање ради неисказивања пореских обавеза због избегавања легалног промета роба или се са друге стране лажно исказује право на повраћај пореза. У оба случаја се пре свега мисли на ПДВ. Искуства и сарадња са надлежним државним органима указују да постоје организоване криминалне групе или долази до оснивања нових чији је циљ да у корист својих клијената или личну корист чине смишљене фискалне преваре – утаје пореза, што наноси огромну штету буџету Републике Србије.
- 4. Модалитет незаконитог извлачења новца домаћих привредних друштава у међународном платном систему:** Поучени искуствима и позитивном праксом откривања незаконитог извлачења новца са рачуна, професионално организоване криминалне групе креирају нове и сложеније модалитете извлачења новца. Уочена је пракса међународног фактора у смислу да се новац домаћих правних лица која желе да извуку готовину уплаћује директно или посредно на нерезидентне рачуне страних фирми у земљи (организатору), или се пак трансферише преко посредних фирми на нерезидентни рачун (организатора) пружаоца услуга (фиктивних) у земље окружења а потом се преко бројних курира новац враћа у готовини, већином непријављен на граници наручиоцима посла, након подизања ефективног новца са банковног рачуна (организатора) у дотичној земљи.

-
5. **Крипто валуте (виртуелне валуте):** Као што је истакнуто у претходним годишњим извештајима, изазов за хипотетичку претњу од прања новца у блиској будућности је појава крипто валута (виртуелних валута). Ту се мисли на саму производњу и стављање у промет тако произведене креиране валуте или класична купопродаја, а већ је свима познато да је успостављена и глобална берзанска купопродаја. Технолошки развој омогућава креирање безброј крипто валути и тешко је предвидети шта ће се из тога све изродити у смислу њихове намене, корисности и оправданости постојања. Пракса нас учи да је флукуација вредности тих валута учестала и да нагло расте или опада. Вероватно на ту чињеницу утичу шпекулативне радње изазиване појачаном тражњом и растом цена. Оно што забрињава монетарне власти је огромна количина новца која се конвертује у крипто валуте.

Србија није имуна на растући тренд трговања крипто валутама. Финансијски сектор евидентира салдирања (обично преко кредитних картица) све већег учешћа бројних играча на том пољу. С обзиром на приличну анонимност у ланцу трговања и поседовања виртуелних новчаника, ово је уједно и примамљива прилика криминалцима да искористе ову поприлично недефинисану и нерегулисану ново насталу индустрију за своје криминалне радње и прање новца. Сигурно можемо рећи, у скорој будућности ће бити доста изазова и неопходних радњи око успостављања добре превентиве и контроле сектора крипто валута, а пре свега ту се мисли на дефинисање и идентификацију носиоца посла, учесника у трговању, праћењу као и контроли кретања токова новца која подлежу конверзији новца у крипто валуте и обрнуто.

6. **Дигитална економија:** Све је већа примена информационо технолошких достигнућа. У циљу унапређења пословања и конкурентности креирају се нови производи на ИТ платформама, нарочито у сегменту услуга, а ту се поготово мисли на секторе банкарства и факторинга. Циљ је унапређење пословања привредних друштава без личног присуства, он – лајн контакта и размене добара и услуга уз салдирање трансакција преко посебно креираних платформи. У овим случајевима, носиоцу – креатору платформе електронског пословања, и уједно обвезнику „неадекватна идентификација клијената“ сходно ЗСПНФТ, што може узроковати недовољно познавање пословања клијената као и брзина операција и број приступних клијената. У том смислу регулатори и надзорни орган ће морати да уложи напор у тумачењу и регулисању тако креираних „нових производа“ са циљем да се подржи развој дигиталне економије, а уједно и уподоби у контексту законске регулативе.
7. **Прекограничне претње:** Кад је о прекограничним претњама реч, искуства у раду Управе указују на праксу описану у делу Извештаја под насловом „Учене типологије сумње у прање новца“ под тачком 5. Извештаји обвезника и покренуте истраге указују на сумњиве реекспортне послове за које нема реалног покрића у робама, као и послови „фиктивних“ прекограничних трансфера са циљем да се новац раслојава, трансферише и интегрише великом брзином, где су укључене фирме из неколико земаља, а нарочит ризик долази од офшор фирми. С тим у вези постоји и вероватноћа у ПДВ преваре у оквиру ЕУ земаља. Нису искључене и „игре“ у вези са трансферним ценама, ако се ради о повезаним лицима са циљем да се изигра порески систем. Оваква искуства указују на потребу ближе међународне сарадње како би предупредиле описане спољнотрговинске радње.
8. **Високи међународни платни промет без препознате стварне сврхе – транзитни новац који се одвија посредством финансијских платформи и „бојлер“ фирми у Републици Србији:** Као што је истакнуто у уводу овог поглавља о трендовима, ова појава – тренд се веже за појаву међународних финансијских платформи које се могу шире дефинисати и као финансијско платне институције преко којих се одвија међународни платни промет. Кад је реч о „сумњивим токовима новца“ уоченим на територији Србије, у том случају се ради о бројним трансферима у високим износима који се трансферишу од бројних налогодаваца из иностранства посредством иноплатформи или електронских оператера (препознате или регистроване у појединим земљама) и усмеравају на домаће фирме („бојлере“) које примају новац, кратко га задржавају и даље прослеђују на бројне дестинације по целом свету уз задржавање одређене провизије. Кад је реч о искуствима у

Србији у питању су трансфери од неколико стотина милиона евра који се тако трансферишу из иностранства на домаће фирме (бојлер – немају праву сврху домицилног пословања) и брзо пренесу на нове кориснике у иностранству. Оно што забрињава је што је новац „миксован“ тачније који је „чист“ у односу на „прљав“ новац с обзиром да често на плану међународне сарадње (обавештајне службе) одговори не дају детаљније податке о изворима-пореклу новца и сврси трансфера као и о „словном статусу“ налогодаваца. Остаје сумња у стварну сврху обављеног посла, где уобичајено стоји да је сврха трансфера толиког новца – рачунарске и услуге програмирања. Сумња расте и преумеравањем новца на офшор дестинације или државе за које се сумња да имају слабо установљене стандарде у превентиви и борби против прања новца (Хонг Конг, Антигуа, Гибралтар...). Овакви случајеви стављају пред превентивно - истражне органе озбиљан задатак „реалног сагледавања“ оправданости тако високих транзитних трансфера и учешћа у платном промету у Србији. Исто тако се поставља и питање оправданости стицања надокнада – провизија посредника у Србији (бојлер фирми). Тачније речено поставља се питање да ли постоји „свесна“ умешаност у незаконите трансферне радње и тиме незаконито стицање имовинске користи. Оправданост и доказивање сумње за ову врсту платног промета значајно укључује и добру вољу у међународној размени података с обзиром да поједине државе (обавештајне службе) не желе да сарађују на адекватан начин, што за собом повлачи одуговлачење у процени да ли има основа за покретање истражно - судског поступка код надлежних органа.

9. Поклони вредносних папира (акција) - трансакције прекњижавања хартија од вредности без новчаног салдирања (фоп трансакције): Иако овај вид прометовања власничких хартија никад није престајао видно је имао значајан пад после интеграције акција - стицања у посед од стране појединаца (инвеститора, директора дотичних а.д, конзорцијума). Углавном се радило о бесплатно стеченим акцијама запослених у акционарским друштвима (стечене по сили закона). Уочена пракса у виду поклона акција где постоји и сумња у новчано салдирање (исплата – надокнада на руке за поклоњене акције) уочена је као тенденција трговања преко јавних огласа и јавног нуђење цене и готовинског плаћања. Промене власништва и салдирање касније се посредством брокерско – дилерских друштава врше у Централном регистру хартија од вредности (ЦРХОВ). Због одсуства берзанског трговања и котизације, створено је сиво тржиште овом акцијом, а нека опциона вредност припадајућих акција грађанима креће се у распону од 150 – 180 милиона евра гледајући распоне цена које се оглашавају. Када је реч о дилеми да ли има присуства сумњивог порекла новца у преузимању акција (поклоном) Управа нема таквих сазнања, али постоји бојазан интеграције таквог новца.

10. Привредна друштва (фирме) основане од нерезидентних физичких лица (странаца) чије пословање указује више на фиктивност него ли на стварно пословање у Србији: У задњих неколико година се примећује тренд оснивања привредних друштава од стране нерезидентата (странаца) у Србији чије пословање изазива сумњу у стварну сврху пословања. Та друштва више личе на фирме које се баве раслојавањем финансијских средстава у смислу прилива трансакција и брзог давања налога за одлив новца на бројне иностране дестинације.

Ово је исказано у далеко мањим износима у односу на сличне послове „бојлер фирми“ (изнето у тачки 9). Обично се то своди на трансфер новца по основу шифара за пружене услуге, при чему се често може посумњати у стварност тако обављене услуге или даљег фактурисања истих од стране својих партнера (добављача). Пословање се обично своди на фактурисање услуга и транзитног трговања робама: заступање и посредовање, компјутерске услуге, разне техничке услуге, те из робног дела реекспорт (роба купљена у иностранству која се не увози у земљу, а која се на основу уговора непосредно испоручује у другу државу или царинску територију). Провере на међународном плану указују да постоје сумње да су поједина лица оснивачи таквих фирми умешана или су паравани за лица која су починила извесна кривична дела из области привредног криминала (пореске утаје, злоупотребе положаја у фирмама где су резиденти), те на тај начин „селе капитал“ по целом свету, затирући траг до коначне интеграције у некој од бројних фирми основаних у иностранству.

ГРУПА ЗА СПРЕЧАВАЊЕ ФИНАНСИРАЊА ТЕРОРИЗМА

Надлежност Групе за спречавање финансирања тероризма су студијско-аналитички и студијско-оперативни послови који се односе на: пријем, евидентирање и унос извештаја у базу података, анализу примљених извештаја на дневном нивоу и других информација које достављају обвезници по Закону о спречавању прања новца и финансирања тероризма а који се односе на финансирање тероризма; израду захтева за достављање података од обвезника, државних органа, као и страних финансијско-обавештајних служби; прикупљање и анализу података на иницијативу државних органа за покретање поступка прикупљања података у Управи; израду одговора на захтеве државних органа који се односе на финансирање тероризма; давање препорука обвезницима о пријави сумњивих трансакција у вези са финансирањем тероризма; учествовање у изради типологија и трендова финансирања тероризма; учествовање у изради процене ризика од финансирања тероризма на националном нивоу; обавља и друге послове из делокруга Сектора.

Стратешке активности

Током 2020. године Група за спречавање финансирања тероризма је, у сарадњи са другим надлежним државним органима, радила на извршењу активности предвиђених Акционим планом за спровођење Стратегије за борбу против прања новца и финансирања тероризма (2020-2022; у даљем тексту Акциони план). Акциони план укључује и неиспуњене активности из Акционог плана за спровођење мера Процене ризика од финансирања тероризма чиме је био обезбеђен континуитет у интезивитету рада државних органа, који је успостављен приликом спорвођења активности у циљу скидања са ФАТФ-ове листе. Стратегија за борбу против прања новца и финансирања тероризма (2020-2024) има за циљ да у потпуности заштити привреду и финансијски систем државе од опасности које узрокују прање новца, финансирање тероризма и ширења оружја за масовно уништење, чиме се кроз активну сарадњу јавног и приватног сектора и присуп заснованом на анализи и процени ризика јачају систем и интегритет институција финансијског и нефинансијског сектора и доприноси безбедности, сигурности и владавини права.

Поред свакодневних активности предвиђених Акционим планом по питању сарадње са другим државним органима, партнерским службама и релевантним међународним субјектима, започете су и активности које се спроводе континуирано или за завршетак имају рок у наредном периоду: анализа постојећих капацитета за спречавање финансирања тероризма, организација обука у циљу бољег сагледавања алтернативних начина за пренос имовине и коришћења савремених технологија која се могу злоупотребити за финансирање тероризма, учествовање у изради анализе прописа у вези евиденције и надзора непрофитних организација и учествовање у раду Радне групе за вршење контроле над непрофитним организацијама.

На жалост, због ситуације проистекле због пандемије изазване вирусом COVID-19, многе активности које су биле планиране за већи број учесника из јавног и приватног сектора (обуке, ширење свести о ризицима и сл.) су морале бити померене за будући период.

Радна група за вршење контроле над непрофитним организацијама је током 2020. године, поред редовних активности одабира организација за надзор, сачинила и измене „Методологије за извршење непосредне контроле над удружењима“ у складу са резултатима извршених контрола.

Представници Групе за спречавање финансирања тероризма су учествовали и у обукама које су путем вебинара организоване за различите групе обвезника у циљу упознавања са новим трендовима и типологијама, као и у припремним обукама за обвезнике за лиценцавање овлашћених лица.

Остала сарадња са државним органима

Осим активности на изради стратешких докумената, Група за спречавање финансирања тероризма има интензивну сарадњу са Безбедносно-информативном агенцијом и Службом за борбу против тероризма при Министарству унутрашњих послова Републике Србије по питању прикупљања и анализе финансијских података лица за која се сумња да су укључена у терористичке активности.

Током 2020. године, Група за спречавање финансирања тероризма је поступала по 11 захтева Безбедносно-информативне агенције и 49 захтева Службе за борбу против тероризма. Група за спречавање финансирања тероризма је Безбедносно-информативној агенцији упутила укупно 8 информација, док је Служби за борбу против тероризма упућена 21 информација које указују на могућност финансирања тероризма.

Сарадња са партнерским службама из иностранства

Током 2020. године, Група за спречавање финансирања тероризма је примила 4 захтева од страних партнерских служби због сумње у повезаности лица из дописа са финансирањем тероризма и радикалног екстремизма који води у тероризам.

Анализа сумњивих извештаја

Група за спречавање финансирања тероризма врши анализу свих сумњивих извештаја које достављају платне институције (пошта, платне институције и банке које врше наведену услугу) и анализу доставља безбедносним службама. Током 2020. године, примљено је укупно 971 извештај.

Обвезници су пријавили 14 сумњивих извештај у којима је наведена индиција у да се ради о финансирању тероризма.

НАДЗОР НАД ПРИМЕНОМ ЗАКОНА КОД РАЧУНОВОЋА И ФАКТОРИНГ ДРУШТАВА

У 2020. години Управа за спречавање прања новца је у складу са чланом 104. став 1. тачка 1) и чланом 105-108. Закона о спречавању прања новца и финансирања тероризма („Службени гласник РС“, бр. 113/17 и 91/19), вршила посредан и непосредан надзор над применом овог закона код следећих обвезника:

1. предузетника и правних лица који се баве пружањем рачуноводствених услуга и
2. факторинг друштава

(у даљем тексту: обвезници).

Такође, Управа за спречавање прања новца је у 2020. години вршила посредан надзор обвезника – правних лица и предузетника који се баве пружањем рачуноводствених услуга и факторинг друштава над применом Закона о ограничавању располагања имовином у циљу спречавања тероризма и ширења оружја за масовно уништење („Службени гласник РС“, бр. 29/15, 113/17 и 41/18).

Поред наведеног, Управа је од фебруара до новембра 2020. године, код обвезника извршила и анализу прекограничних претњи. Тражени су подаци о држави седишта странака са којима су имали успостављен пословни однос у 2019. години (закључно са даном 31.12.2019. године), о државама у којима су њихове странке пословале у наведеном периоду, о степену ризика странака у који су странке биле сврстане на дан 31. 12. 2019. године, а на основу извршене анализе ризика из члана 6. Закона о спречавању прања новца и финансирања тероризма („Службени гласник РС”, бр. 113/17 и 91/19), података о форми својих странака, као и података да ли је у власничкој структури странака постојао траст у наведеном периоду. На основу прикупљених података израђена је Анализа прекограничних претњи код предузетника и правних лица која се баве пружањем рачуноводствених услуга, факторинг друштава и друштава за ревизију која поред послова ревизије обављају и послове пружања рачуноводствених услуга. Анализа прекограничних претњи код обвезника биће вршена и у 2021. години.

Посредан надзор се врши слањем Упитника о активностима обвезника у области спречавања прања новца и финансирања тероризма, као и Упитника о активностима обвезника у вези са ограничавањем располагања имовином у циљу спречавања тероризма и ширења оружја за масовно уништење, анализом добијених одговора, давањем додатних појашњења. Критеријум на основу којих се утврђује којим обвезницима ће се слати упитници, кад је реч о предузетницима и правним лицима који се баве пружањем рачуноводствених услуга, је број запослених, годишњи приход и нето добитак правног лица или предузетника. Када су у питању факторинг друштва, Упитник о активностима обвезника у области спречавања прања новца и финансирања тероризма је послат свим регистрованим факторинг друштвима, која располажу подацима из Упитника.

Непосредан надзор се обавља у просторијама контролисаног субјекта, увидом у опште и појединачне акте, евиденције и документацију, као и пословне књиге, изводе рачуна, кореспонденције и друга документа у просторијама субјекта надзора или правног лица са којима је субјект надзора директно или индиректно повезан, узимањем изјаве од одговорног лица или осталих запослених у субјекту надзора, као и тражењем података од државних органа и ималаца јавних овлашћења и прегледом документације.

Приликом израде Плана непосредног надзора за 2020. годину примењен је приступ заснован на процени ризика, који подразумева да ће обвезници, за које се оцени да приликом обављања своје регистроване делатности имају већу изложеност ризику од прања новца и финансирања тероризма, имати приоритет код утврђивања динамике Плана надзора.

Као критеријуми за оцену изложености ризику од прања новца и финансирања тероризма, коришћени су следећи елементи:

1. Резултати Националне процене ризика од прања новца и финансирања тероризма, према којима су са аспекта секторске изложености претњи од прања новца рачуновође изложене средње-високој, а факторинг друштва ниској претњи од прања новца, а са аспекта секторске рањивости сектор рачуновођа је оцењен као средње рањив у односу на друге нефинансијске секторе, док је сектор факторинга оцењен као ниско рањив у односу на друге финансијске секторе;
2. Резултати посредног надзора – у случају да они указују на то да постоје одређене неправилности, непосредан надзор ће се користити у циљу утврђивања чињеничног стања;
3. Број запослених код обвезника;
4. Годишњи приход обвезника;
5. Сазнања која су добијена од стране других државних органа, као и НН лица;
6. Сазнања добијена претрагом база Управе.

У спровођењу надзора над применом Закона о спречавању прања новца и финансирања тероризма („Службени гласник РС“, бр. 113/17 и 91/19) код обвезника у надлежности Управе, инспектори контролишу које радње и мере обвезници предузимају ради спречавања и откривања прања новца и финансирања тероризма.

Посредан надзор у 2020. години

Управа за спречавање прања новца је у 2020. години вршила посредне контроле над предузетницима и правним лицима који се баве пружањем рачуноводствених услуга и факторинг друштвима слањем Упитника о активностима обвезника у области спречавања прања новца и финансирања тероризма, као и посредне контроле над предузетницима и правним лицима који се баве пружањем рачуноводствених услуга и факторинг друштвима слањем Упитника о активностима обвезника у вези са ограничавањем располагања имовином у циљу спречавања тероризма и ширења оружја за масовно уништење.

Питања у Упитнику о активностима обвезника у области спречавања прања новца и финансирања тероризма су подељена у пет целина: општи подаци о обвезнику, активности обвезника, подаци о странкама, достављање података Управи за спречавање прања новца и остале радње и мере које обвезник обавља, а у Упитнику о активностима обвезника у вези са ограничавањем располагања имовином у циљу спречавања тероризма и ширења оружја за масовно уништење питања су подељена на две целине: општи подаци о обвезнику и активности обвезника.

Укупан број предузетника и правних лица који се баве пружањем рачуноводствених услуга у Републици Србији у 2020. години био је преко 7500. У 2020. години посредна контрола вршена је у току целе године слањем Упитника, а основни критеријум је био број запослених код обвезника. Посредном контролом је у 2020. години било обухваћено 246 предузетника и правних лица који се баве пружањем рачуноводствених услуга, којима је послат Упитник и дат им је рок од 15 дана у ком треба да доставе одговор на исти (осим у априлу када је тај рок био 30 дана услед ванредног стања). Од укупног броја предузетника и правних лица који се баве пружањем рачуноводствених услуга, 47 контролисаних субјеката су били предузетници, 197 правна лица– друштва са ограниченом одговорношћу, а 2 контролисана субјекта су била ортачка друштва. Над 169 предузетника и правних лица који се баве пружањем рачуноводствених

услуга посредна контрола је у 2020. години завршена, а над 77 предузетника и правних лица који се баве пружањем рачуноводствених услуга посредна контрола је у току, те се наставља у 2021. години.

Поред наведеног, у 2020. години посредна контрола над предузетницима и правним лицима који се баве пружањем рачуноводствених услуга вршена је и слањем Упитника о активностима обвезника у вези са ограничавањем располагања имовином у циљу спречавања тероризма и ширења оружја за масовно уништење, од чега је започето 246 посредних контрола, везано за њихове обавезе прописане овим законом. Над 185 предузетника и правних лица који се баве пружањем рачуноводствених услуга посредна контрола је у 2020. години завршена, а код 61 предузетника и правног лица које се баве пружањем рачуноводствених услуга посредна контрола је у току, те се наставља у 2021. години.

Укупан број факторинг друштава у Републици Србији, регистрованих у АПР-у у 2020. години био је 19, док је у време слања Упитника било регистровано 17 факторинг друштава. Ова друштва су такође у 2020. години била обухваћена посредном контролом од стране Управе, што значи да су им достављени Упитници и дат им је рок од 15 дана да одговоре на исти. Једно факторинг друштво је обавестило Управу да је престало са пружањем факторинг услуга и да врши само наплату потраживања, једно факторинг друштво је било у стечају, једно у ликвидацији, два факторинг друштва су новооснована у 2020. години, док су три факторинг друштва основана крајем 2019. године због чега ће посредна контрола код њих први пут бити вршена у 2021. години, тако да је у 2020. години посредан надзор вршен над 13 факторинг друштава. Такође, у 2020. години посредан надзор је и завршен над 13 факторинг друштава.

Такође, Управа је у 2020. години започела посредну контролу код факторинг друштава из области ограничавања располагања имовином у циљу спречавања тероризма и ширења оружја за масовно уништење, од чега је започето 13 посредних контрола, везано за њихове обавезе прописане овим законом. Над свим факторинг друштвима посредна контрола је у 2020. години и завршена.

Превентивно деловање - слање Смерница као инструкција за рад

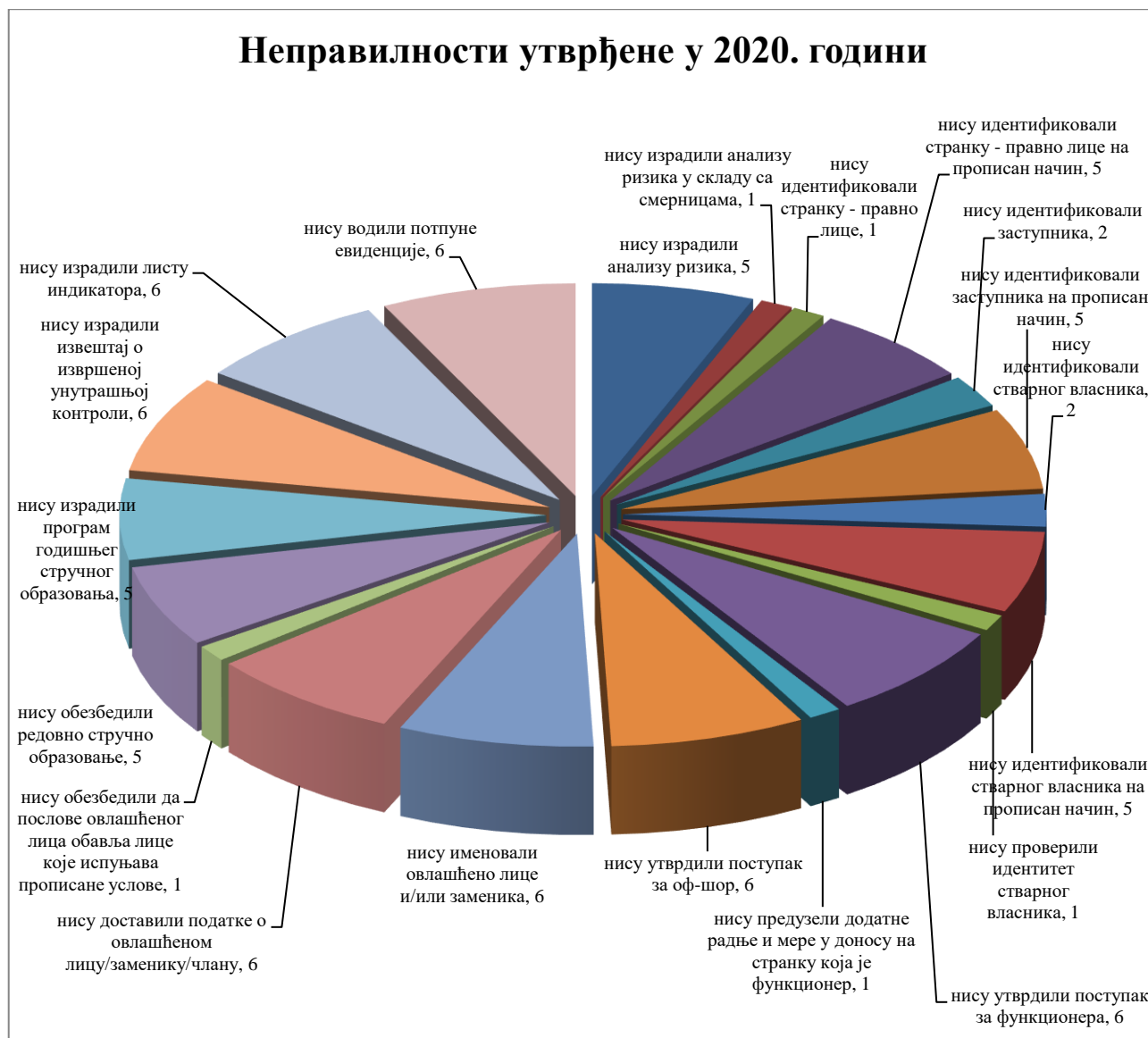
Током целе 2020. године, Одсек за надзор је упутио 467 инструкција за рад предузетницима и правним лицима која су основана у 2019. години, а која се баве пружањем рачуноводствених услуга, као и једном новооснованом факторинг друштву, са захтевом за достављањем одлуке о именовању овлашћеног лица, његовог заменика и члана највишег руководства који је одговоран за примену Закона о спречавању прања новца и финансирања тероризма („Службени гласник РС”, бр. 113/17 и 91/19). Том приликом је предузетницима и правним лицима која се баве пружањем рачуноводствених услуга упућено: 467 дописа, обавезницима који нису поступили по иницијалном допису Управе упућено је 460 ургенција, док, где је за тим постојала потреба, послато је и 82 додатна објашњења. Од укупног броја поренутих поступака превентивног деловања завршено је 460. Циљ слања инструкција за рад обвезницима који су основани у 2019. години био је да се новооснованим обвезницима од почетка обављања делатности приближе прописи који се односе на материју спречавања прања новца и финансирања тероризма, као и ограничавања располагања имовином и укаже на њихове обавезе које имају у вези са њима. На тај начин се жели постићи успостављање система код обвезника од самог старта пословања, чиме се такође подиже свест код обвезника у вези са овим областима и истиче њихова важност и улога у целокупном систему борбе против прања новца и финансирања тероризма.

Непосредан надзор у 2020. години

У 2020. години Управа за спречавање прања новца је извршила је шест непосредних контрола над обвезницима из своје надлежности. У свих 6 непосредних контрола, које су обављене у 2020. години, утврђене су неправилности. Укупан број привредних престапа утврђених у непосредним контролама, које су извршене у 2020. години је 81. Одсек за надзор поднео је укупно 8 пријава за привредни преступ, од чега су две пријаве поднете против обвезника у погледу којих је контрола завршена крајем 2019. године, а 6 пријава за привредни преступ је поднето против контролисаних субјеката над којима је непосредан надзор извршен у току 2020. године.

СУДСКЕ ОДЛУКЕ

У 2020. години Управи за спречавање прања новца су достављене три пресуде Привредног суда у Београду, донете у поступку за привредни преступ, од којих су две постале правноснажне 2019. године, а једна је постала правноснажна 2020. године, и једна пресуда Прекршајног суда у Београду, која је постала правноснажна 2020. године.

Графички приказ утврђених привредних преступа у 2020. години

ЉУДСКИ РЕСУРСИ И ОБУКА

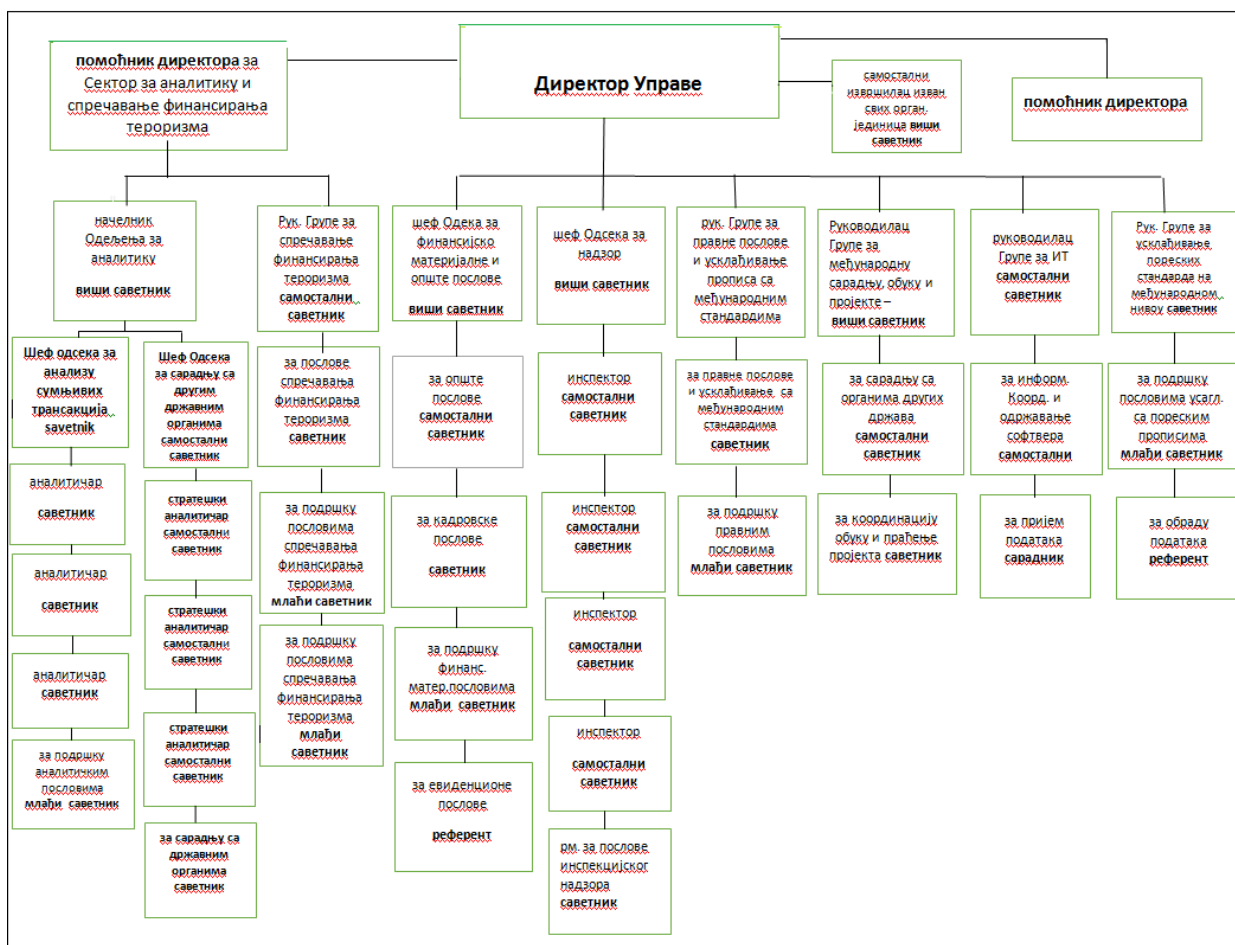
Заједно са в.д. директора, помоћником директора и в.д. помоћника директора који су постављена лица, према Правилнику о унутрашњем уређењу и систематизацији радних места у Управи систематизована су 34 радна места са 42 државна службеника. Узимајући у обзир број извршилаца 42 и стварно запослених службеника 35 произилази да је попуњеност радних места у Управи на крају 2020. године износила 83,33%.

Година	Број запослених	Стручна спрема		
		висока	виша	средња
2019.	35 (32 + три положаја) и једно мировање радног односа	33	1	1

Структура запослених у УСПН

Према табели са подацима на дан 31.12.2020. године у Управи за спречавање прања новца је било запослено (32 запослена на неодређено време + 3 лица на положају и 1 мировање радног односа - укупно 35 државних службеника), од чега 33 лица са високом стручном спремом, 1 запослени са вишом стручном спремом и 1 запослени са средњом стручном спремом што показује високу квалификациону структуру запослених, односно да је 94,29% запослених са завршеним факултетом. Подаци потврђују да је квалификациона структура запослених на високом нивоу и у оквиру стандарда који задовољавају потребе финансијско - обавештајних служби, али да Управа за спречавање прања новца нема довољан капацитет у људским ресурсима због чега је у 2020. години, петоро ангажовано по основу уговора о обављању привремених и повремених послова и један запослени због повећаног обим посла.

Шема организационе структуре Управе

Запослени у Управи су током 2020. године узели учешће у следећим активностима:

Редни број	Назив (тема) обуке	Датум и место одржавања	Организатор
1.	Презентација измена и допуна ЗОСПНФТ	24.1.2020, Удружење банака Србије	Удружење банака Србије
2.	Презентација Типологија прања новца и финансирања тероризма и Смерница за успостављање јединствене методологије израде извештаја и једнообразног праћења предмет ПН и предмета ФТ	28-30.1.2020. Ужице и Златибор Рачуновође, ревизори, посредници у закупу и промету некретнина, адвокати, јавни бележници	Пројекат <i>Унапређење квалитета и ефикасности извештавања о сумњивим трансакцијама и кључних функција Управе за спречавање прања новца</i> (ПРОЈЕКАТ ИПА 2015)
3.	Међународна мрежа за спречавање прања новца	6.2.2020, онлајн	ЦЕПОЛ
4.	Јавни наступ	15.1.2020, Београд	НАЈУ
5.	Сертификација за истражитеље превара (CFE)	Фебруар-децембар 2020, већином онлајн	Америчка амбасада у Београду
6.	Презентација измена и допуна ЗСПНФТ и обавезе из Закона о ограничавању располагања имовином у циљу спречавања тероризма и ширења оружја за масовно уништење	24.2.2020, Привредна комора Србије (ПКС) 25.2.2020. 26.2.2020.	ПКС
7.	Камденска међуагенцијска мрежа за одузимање имовинске користи (CARIN)	28.2.2020, онлајн	ЦЕПОЛ
8.	Типологије прања новца и типологије финансирања тероризма	5.3.2020, Београд Рачуновође, ревизори, јавни бележници, адвокати, посредници у закупу и промету непокретности	Пројекат ИПА
9.	Коришћење и претраживање базе података <i>Орбис</i>	5.3.2020, Београд	Управа и Компанија <i>Bureau Van Dijk</i>
10.	Сертификација за ACAMS (Association of Certified Anti Money Laundering Specialist)	Од марта до октобра 2020	Америчка амбасада у Београду
11.	Обука за коришћење напредних алата у информационо-комуникативним технологијама (ICT Tool Capacity Development)	10.4-28.5.2020, вебинар	Пројекат <i>ИПА 2015</i>
12.	Програм обуке за боље разумевање међународних (ФАТФ) стандарда и домаћих стратешких докумената	4.5-19.6.2020. године, вебинар	Пројекат
13.	Презентације	14.5-28.5.2020, вебинар	НАЈУ
14.	Агилно претраживање интернета	15.5.2020, онлајн	НАЈУ
15.	Коришћење база података	21.5-4.6.2020, вебинар	НАЈУ
16.	Кризна комуникација за запослене у јавној управи	Мај-јун 2020, вебинар	НАЈУ/МДУЈС
17.	Табеларне калкулације	25.5-8.6.2020, вебинар	НАЈУ

18.	ФАТФ форум за супервизоре – изазови нефинансијског сектора	27.5.2020, вебинар	ФАТФ, Савет Европе – Комитет Манивал
19.	Криптовалуте – управљање одузетом имовином	8-6.2020, вебинар	ЦЕПОЛ
20.	Претње, рањивост и показатељи ризика ПН/ФТ у области финансијских технологија	11.6.2020, вебинар	ЦЕПОЛ
21.	Истраге превара	15-19.6.2020, вебинар	Асоцијација сертифицираних истражитеља превара
22.	Тајност података	29.6.2020, вебинар	НАЈУ
23.	Виртуална имовина – обука за шефове ФОС	8-9.7.2020, вебинар	Егмонт група
24.	Вођење међународних преговора	31.7.2020, вебинар	НАЈУ
25.	Финансије за нефинансијске стручњаке	6.8.2020, вебинар	НАЈУ
26.	Основни курс о ФАТФ стандардима (FATF e-learning course)	Од 20.8.2020, онлајн, нема утврђеног рока	ФАТФ
27.	Борба против финансирања тероризма	3-5.9.2020, вебинар	ОПДАТ
28.	Професионално и самостално прање новца	9.9.2020, вебинар	Пројекат ИПА
29.	Истраге финансијског криминала	10-11.9.2020, Београд	УСАИД и Правосудна академија
30.	Типологије и студије случаја ПН; примена ФАТКА споразума	25.9-2.10.2020, вебинар	Удружење банака Србије
31.	Рачуновође као обвезници: обавезе и могућности	29.9.2020, вебинар, 16.10.2020, вебинар	ИПА пројекат
32.	Мобинг – спречавање и заштита од злостављања на раду	29.10.2020, вебинар	НАЈУ
33.	Предстаљање Приручника за примену ЗСПНФТ од стране рачуновођа	2.11.2020, вебинар, 3.11.2020, вебинар	Управа
34.	Финансијске истраге, укључујући и одговорност правних лица	3.11.2020, вебинар 16.11.2020, вебинар	Пројекат ИПА
35.	Финансијске истраге, крипто валуте и дигитални докази	16.11.2020, вебинар	Пројекат ИПА
36.	Четврта глобална конференција о одузимању имовине из кривичног дела и криптовалутама	18-19.11.2020, вебинар	Интерпол
37.	Прање новца повезано са корупцијом	19.11.2020, вебинар	Америчка амбасада, ОПДАТ
38.	Презентација анализе прописа у области јавних набавки и приватизације, одузете имовине и одговорности правних лица за кривична дела у борби против корупције	2.12.2020, вебинар	Пројекат <i>Превенција и борба против корупције</i>
39.	Стручни испит за издавање лиценце за обављање послова овлашћеног лица	7.12.2020, вебинар	Удружење банака Србије
40.	Стручни испит за издавање лиценце за обављање послова овлашћеног лица; презентација измена и допуна ЗОСПНФТ и обавезе из закона о ограничавању располагања	9.12.2020. (вебинар за приређиваче игара на срећу) 11.12.2020. (осигуравајућа	Привредна комора Србије

	имовином у циљу спречавања тероризма и ширења оружја за масовно уништење	друштва, друштва за управљање добровољним пензионим фондовима, даваоци финансијског лизинга) 14.12.2020. (друштва за управљање инвестиционим фондовима, брокерско-дилерска друштва); 16.12.2020. (посредници у промету и закупу непокретности); 18.12.2020. (ревизори, рачуновође, факторинг друштва); 23.12.2020. (поштански оператери); 24.12.2020. (платне институције, институције електронског новца, овлашћени мењачи);		
41.	Борба против прања новца Обука јавних тужилаца, инспектора, и професионалаца који се у свом рад у сусрећу са елементима прања новца, као и и моовином проистеклом из кривичног дела	16.12.2020, вебинар	Америчка амбасада, ОПДАТ	

РАЗВОЈ ИНФОРМАЦИОНИХ ТЕХНОЛОГИЈА

Учествовање у Радној групи за успостављањем криминалистичко - обавештајног система за размену података између различитих државних органа. Носилац пројекта је Министарство унутрашњих послова.

Завршене су активности на реализацији пројекта "Јачање капацитета Управе" као и израда буџета за пројекте планиране у 2021. години.

Имплементирано је софтверско решење за надзор удаљеног приступа систему, додељивање права приступа и привилегија као и снимање сесија и њихово архивирање.

Креирана апликација за пријем извештаја од обвезника у складу са ФАТКА споразумом. Апликација је креирана по спецификацијама ИРС и започето је тестирање слања пакета са обвезницима.

Завршена је оптимизација ИТ система у Ресавској 24 и подизање секундарне локације са функцијом disaster recovery и business continuity.

Имплементирана су нова подешавања за приступ серверима НБС.

Извршена су подешавања за нову конекцију са ЕГМОНТ групом.

Креиране су нове аналитичке процедуре и оптимизоване су постојеће процедуре и извештаји који се користе у Управи у циљу повећања ефикасности и ефикасности запослених.

Рад на скенирању и ручном уносу свих долазних докумената у информациони систем Управе, као и ручни унос трансакција од појединих обвезника по Закону о СПН и ФТ.

Инсталирано додатно радно окружење за пријем, скенирање и унос долазних докумената у информациони систем Управе.

Планирање и пројекција потреба Управе за ИТ опремом. Планирање опреме која се отписује и опреме која се набавља за нове запослене. Набавка нових радних станица, штампача, и остале опреме и њихово инсталирање корисницима.

Припрема техничке документације и учествовање у спровођењу јавних набавки везаних за информационе технологије Управе.

Издавање дигиталних сертификата обвезницима за приступ апликацијама Управе и администрација корисника система.

Инсталација, конфигурисање и проширивање постојеће виртуалне инфраструктуре и на тај начин подизање поузданости рада комплетног информационог система Управе.

Унапређење безбедности и сигурности података у Управи кроз инсталацију нових уређаја и имплементацију процедура за заштиту података.

Проактивно деловање на глобалне сајбер претње у циљу заштите информационог система Управе.

Постављена нова интернет презентација Управе. Мигрирани сви документи са старе интернет презентације.

Пружање подршке обвезницима по Закону о СПН и ФТ у коришћењу апликација за пријаву трансакција и размену докумената, као и управљање корисничким налозима и сертификатима за приступ истима.

Пружање подршке Обвезницима у вези са ФАТКА споразумом и електронским слањем извештаја.

Континуирано праћење, надгледање и одржавање комплетног информационог система Управе у оперативном стању (база података, мрежне инфраструктуре, апликативних сервера, апликација, сервера за електронску пошту, уређаја за заштиту ИТ система од неовлашћеног приступа, резервних копија система, уређаја за складиштење података, виртуалне инфраструктуре) као и континуиран рад на побољшању перформанси истог.

ОДСЕК ЗА МАТЕРИЈАЛНО-ФИНАНСИЈСКЕ И ОПШТЕ ПОСЛОВЕ

Одсек за материјално - финансијске и опште послове је у 2020. години извршио све активности и послове у вези са припремом и изградом финансијског плана и на тај начин осигурао адекватно и ефикасно коришћење буџетских средстава након усвајања Закона о буџету за 2020. годину. Благовременим планирањем потребних средстава створени су услови да се сви финансијско- рачуноводствени и књиговодствени послови и задаци у Управи за спречавање прања новца изврше ажурно, редовним преузимањем и плаћањем обавеза, како на месечном тако и на дневном нивоу у оквиру расположивих апропријација те осигура законито коришћење буџетских средстава, вођење евиденција и извештавање.

Законом о буџету за 2020. годину укупан износ трошкова који се финансирао средствима буџета Републике Србије за Управу за спречавање прања новца је износио 110.776.000,00 динара. Укупно извршење текућих расхода је 105.936.383,00 динара. Разлика између одобрених средстава и извршења у највећем уделу се приказала на апропријацији Трошкови путовања, а разлог је што у 2020. години није било путовања због наступања пандемије COVID-19. Искоришћеност буџетских средстава у 2020. години, изражено у процентима износи 96% (сл. 1.) и поред чињенице што на осталим апропријацијама није било великих одступања између одобрених средстава и извршења.

Сл. 1. Упоредни приказ искоришћености буџетских средстава.

Одсек за материјално - финансијске и опште послове је у 2020. години је обезбедио услове за редовно обављање свих послова, радних задатака и активности који су прописани Законом о спречавању прања новца и финансирања тероризма, пре свега, стручним приступом у одређивању приоритетних области финансирања, добрим пројектовањем потребних средстава у структури расхода, спровођењем планираних набавки добара и услуга у складу са Законом о јавним набавкама као и сталном контролом исправности и законитости документације која прати извршење буџета (обрачун и исплата плата и накнада плата, исплата боловања преко 30 дана и породилског одсуства, накнада за превоз, трошкова за службена путовања, материјалних трошкова и друга извршавања и извештавања на месечном, кварталном и годишњем нивоу другим државним органима путем апликативних софтвера или путем поште и курира).

Одсек је такође, за све платне налоге издавао и електронске налоге за плаћање преко Управе за трезор и пратио извршења преузетих обавеза.

За спровођење платних налога, размену финансијских података, чување података као и за поступања по процедурама прописаних законом у вези са јавним набавкама користи се петнаест посебних апликативних софтвера (апликације: Регистар запослених, ФИМПЛАН УТ, ПОФ, ЕБС ПУРС, ЈН Управе за јавне набавке, Портал УЈН, ЦЈН – централизоване набавке УЗЗПРО, ПФП - средњорочни планови, Е-управа РДИ, Девизни крт и експортовање података у вези примања запослених - ФТП, ЦФР - Централни регистар фактура, рачуноводствени апликативни софтвер *Bit Impex Next* којим је у Управи успостављен систем двојног књиговодства вођења пословних књига и чување података о свим прокњиженим трансакцијама, затим, Централни кадровски регистар, Централни регистар обавезног социјалног осигурања, апликација за рачуноводство и за вођење евиденције о основним средствима). У Одсеку се примењују све активне апликације које омогућавају директну конекцију Управе за спречавање прања новца са другим државним органима а везано за материјално – финансијске послове који се обављају у складу са Уредбом о буџетском рачуноводству и међународним рачуноводственим стандардима а који се примењују у јавном сектору.

На основу исказаних потреба организационих јединица и донетим Планом набавки за 2020. годину у складу са Законом о јавним набавкама, Одсек је успешно спровео 19 поступака набавки и то : 12 поступака за набавку добара и 7 за набавку услуга. Набавка добара вршена је у 6 поступака по основу оквирних споразума Управе за заједничке послове републичких органа као централизоване набавке, 5 кроз спровођење поступка јавне набавке мале вредности и 1 као набавка велике вредности. Набавке услуга

вршене су кроз поступке централизованих набавки, укупно 4 а за 3 набавке спроведени су поступци јавне набавке мале вредности услуга.

На тај начин обезбеђена су потребна добра и услуге за подршку информационог система Управе кроз набавку софтвера, продужетак лиценци, услуге везано за одржавање и унапређење софтвера као и друга потребна добра и услуге за редовно функционисање Управе. За сваку спроведену јавну набавку објективно је цењена оправданост и сврсисходност набавке уз поштовање принципа рационалног трошења буџетских средстава и контроле расхода.

ИЗАЗОВИ И ПРЕПРЕКЕ У ОСТВАРИВАЊУ ПЛАНОВА

Недостатак људских капацитета и веома обиман делокруг рада представља проблем у раду. Наиме, тренутно је стално запослено 35 државних службеника. Европска комисија, као и друге међународне организације које прате тему прања новца, указују на проблем недостатка ресурса за ефикаснији рад Управе, посебно због броја различитих послова које врши, а који је значајно већи у односу на међународне стандарде у овој области.

Даље јачање интерагенцијске сарадње у циљу ефикаснијег функционисања целокупног система за спречавање прања новца и финансирања тероризма ће бити приоритет Управе у наредном периоду.

